

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра фінансів

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
на тему:

**«Управління ефективністю формування фінансових
ресурсів підприємства»**

Виконав: студент 2 курсу, групи ФБСФР-М21
спеціальності

072 «Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок»

Іванків Андрій Володимирович

Керівник: к.е.н., доцент кафедри фінансів

Мацьків В.В.

Рецензент: к.е.н., доцент кафедри підприємництва

Романюк Т.М.

Івано-Франківськ - 2024 р.

Зміст

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ	9
1.1. Концептуальні основи розробки системи управління фінансовими ресурсами підприємств	9
1.2. Основні джерела формування фінансових ресурсів суб'єктів господарювання.....	18
1.3. Методологічні підходи до оцінки ефективності використання фінансових ресурсів суб'єктів господарювання.....	24
Висновки до розділу 1.....	30
РОЗДІЛ 2 ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА	32
2.1. Аналіз джерел формування фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ»	32
2.2. Аналіз складу та змін у формуванні фінансових ресурсів ТОВ «НОВИЙ СВІТ»	45
2.3. Аналіз ефективності управління фінансовими ресурсами ТОВ «НОВИЙ СВІТ»	50
Висновки до розділу 2.....	57
РОЗДІЛ 3 ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.....	59
3.1. Шляхи оптимізації джерел формування фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах.....	59
3.2. Використання інноваційних фінансових інструментів для зміцнення фінансової стійкості.....	67
3.3. Рекомендації щодо вдосконалення управління фінансовими ресурсами ТОВ «Новий світ»	70
Висновки до розділу 3.....	73
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	79
Додатки.....	87

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах економічної нестабільності, викликаній як глобальними кризами, так і воєнною агресією росії проти України, питання управління фінансовими ресурсами підприємств стає критично важливим. У сучасному бізнес-середовищі підприємства змушені адаптуватися до швидких змін у ринкових умовах, обмеженого доступу до зовнішнього капіталу та зростаючих витрат. Від того, наскільки ефективно сформовані та використані фінансові ресурси, залежить не лише виживання підприємств, а й їх здатність до сталого розвитку та підтримання конкурентних позицій на ринку.

Зважаючи на обмежені можливості зовнішнього фінансування та зростання ризиків через економічні та політичні фактори, оптимізація структури фінансових ресурсів є ключовим викликом для підприємств. Особливого значення набуває використання внутрішніх резервів, таких як нерозподілений прибуток та амортизаційні відрахування, а також підвищення ефективності управління оборотними активами. Управління фінансовими ресурсами в умовах війни також передбачає впровадження антикризових стратегій, спрямованих на зменшення витрат, підвищення оборотності та зниження кредиторської заборгованості.

Актуальність дослідження підкріплюється необхідністю розробки гнучких стратегій управління фінансами, які дозволять підприємствам не лише зберегти свою ліквідність, але й ефективно інвестувати у розвиток. Важливим є застосування інструментів фінансового планування та контролю, що забезпечують баланс між власними та залученими ресурсами, а також допомагають уникнути ризиків втрати платоспроможності та фінансової стійкості.

Таким чином, дослідження управління фінансовими ресурсами підприємства є надзвичайно актуальним у сучасних умовах, оскільки воно надає можливість підприємствам не лише зберігати стійкість у складних умовах, але й знаходити нові можливості для зростання та розвитку в

довгостроковій перспективі.

Управління фінансовими ресурсами є ключовою складовою діяльності підприємств, особливо в умовах економічної нестабільності та глобальних викликів. Вагомий внесок у розвиток цієї наукової дисципліни зробили вітчизняні науковці, серед яких М. Д. Білик, І. О. Бланк, О. Д. Василик, І. В. Зятковський, Л. О. Лігоненко, В. М. Опарін, К. В. Павлюк та А. М. Поддєрьогін. Вони детально досліджували питання формування, структури та ефективного використання фінансових ресурсів, зокрема в умовах перехідної та ринкової економіки. Їхні роботи допомагають зрозуміти, як збалансувати власні та залучені ресурси для забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Зарубіжні вчені, такі як Дж. К. Ван Хорн, Ю. Бригхем, Е. Хелфер, Р. Брейлі та С. Майерс, також зробили значний внесок у розвиток фінансового менеджменту. Їхні дослідження сприяли створенню сучасних методик управління фінансами, зокрема в контексті рентабельності, ліквідності та фінансової стійкості. Ці підходи є надзвичайно актуальними для українських підприємств, які змушені працювати в умовах економічної невизначеності та обмежених можливостей залучення інвестицій.

Сучасне управління фінансовими ресурсами базується на комплексних дослідженнях, що інтегрують підходи вітчизняних та зарубіжних науковців. Це дозволяє підприємствам застосовувати як класичні, так і інноваційні методи для підвищення ефективності фінансових потоків та забезпечення сталого розвитку. Особливо важливими є новітні підходи до управління в умовах воєнного стану в Україні, коли підприємства мають швидко адаптуватися до нових викликів, таких як обмеження доступу до капіталу та підвищення ризиків неплатоспроможності.

Отже, аналіз та вдосконалення методів управління фінансовими ресурсами набувають критичного значення, оскільки дозволяють підприємствам не лише виживати, але й підтримувати конкурентоспроможність на ринку. Розробка ефективних фінансових стратегій з урахуванням внутрішніх і зовнішніх факторів сприятиме стійкості підприємств та їх довгостроковому

розвитку в умовах сучасних викликів.

Метою даної магістерської роботи є дослідження управління ефективністю формування фінансових ресурсів підприємства та визначення основних проблем, що впливають на цей процес. У роботі також акцентується увага на пошуку напрямів оптимізації фінансових ресурсів, що сприятимуть забезпеченню стійкого розвитку підприємства та підвищенню його фінансової стабільності в умовах сучасної економічної нестабільності. Реалізація цієї мети дозволить сформулювати практичні рекомендації для покращення управління фінансовими потоками та забезпечення підприємству конкурентоспроможності в умовах внутрішніх та зовнішніх викликів, включаючи воєнні ризики та інфляційні загрози.

Для досягнення мети дослідження було поставлено та вирішено наступні наукові завдання:

1. Дослідити концептуальні засади формування системи управління фінансовими ресурсами підприємств.
2. Визначити та охарактеризувати основні джерела формування фінансових ресурсів суб'єктів господарювання.
3. Розробити методологічні підходи до оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємства.
4. Провести аналіз джерел формування фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ».
5. Проаналізувати склад та динаміку фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ» у 2021-2023 роках.
6. Оцінити ефективність управління фінансовими ресурсами ТОВ «Новий світ» на основі показників ліквідності, оборотності та рентабельності.
7. Визначити шляхи оптимізації джерел формування фінансових ресурсів підприємства в умовах економічної нестабільності та війни.
8. Дослідити можливості застосування інноваційних фінансових інструментів для підвищення фінансової стійкості підприємства.
9. Розробити практичні рекомендації щодо вдосконалення управління

фінансовими ресурсами ТОВ «Новий світ» для забезпечення його стабільного розвитку та підвищення конкурентоспроможності.

Об'єктом дослідження є процес формування та управління фінансовими ресурсами підприємств як ключового елементу забезпечення їх фінансової стійкості та конкурентоспроможності.

Предметом дослідження виступають методи, підходи та інструменти, спрямовані на підвищення ефективності використання фінансових ресурсів в умовах економічної нестабільності та змін зовнішнього середовища.

Теоретична та методична основа дослідження. Теоретичною основою дослідження є наукові праці вітчизняних і зарубіжних фахівців, які досліджують питання фінансового менеджменту, управління фінансовими ресурсами, фінансової стійкості та оптимізації джерел фінансування. Ці роботи стали базою для глибокого аналізу та розробки пропозицій, що спрямовані на вдосконалення фінансової політики підприємств.

Методичною основою є сукупність загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема: аналіз і синтез для вивчення складових фінансових ресурсів; порівняння та узагальнення для виявлення тенденцій і закономірностей у процесах формування та управління фінансовими ресурсами; системний підхід для комплексного розгляду фінансових потоків підприємства; економіко-математичне моделювання та фінансовий аналіз для оцінки ефективності використання капіталу та визначення оптимальної структури джерел фінансування.

У роботі застосовувалися методи оцінки ефективності використання фінансових ресурсів, зокрема аналіз показників ліквідності, рентабельності та оборотності. Важливе місце в дослідженні займали методи, спрямовані на визначення оптимальних джерел фінансування з урахуванням сучасних викликів та ризиків.

У дослідженні також використано нормативно-правові акти України, які регулюють фінансову діяльність підприємств, а також статистичні та аналітичні матеріали, що відображають сучасний стан фінансових ринків та підприємств в

умовах воєнного стану і економічної турбулентності.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти України, які визначають правові засади діяльності підприємств у сфері фінансового управління. У роботі використано офіційні документи Державної служби статистики України, що забезпечують достовірні макроекономічні дані, необхідні для аналізу зовнішнього середовища підприємства. Особливе місце в інформаційній базі займає фінансова звітність досліджуваного підприємства – ТОВ «Новий світ» за період 2021–2023 років, яка стала основою для оцінки динаміки формування та використання фінансових ресурсів, а також для аналізу ефективності управління ними.

Дослідження спирається на дані, отримані з наукових публікацій, монографій та статей вітчизняних і зарубіжних дослідників, що висвітлюють питання управління фінансовими ресурсами, фінансової стійкості та оптимізації джерел фінансування. Крім того, використано аналітичні матеріали з провідних фінансових та економічних видань, а також інформацію, опубліковану на офіційних сайтах міжнародних фінансових організацій, що дає змогу врахувати глобальні тенденції у сфері фінансового управління.

Результати фінансового аналізу ТОВ «Новий світ» допомогли виявити ключові тенденції у формуванні та використанні фінансових ресурсів підприємства, оцінити ефективність його фінансової діяльності та розробити практичні рекомендації щодо оптимізації фінансового управління в умовах економічної нестабільності та воєнного стану в Україні.

Практичне значення отриманих результатів. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості впровадження запропонованих рекомендацій для вдосконалення системи управління фінансовими ресурсами на підприємствах, зокрема на ТОВ «Новий світ». Запропоновані методичні підходи до оцінки ефективності формування та використання фінансових ресурсів спрямовані на оптимізацію структури капіталу, покращення управління фінансовими потоками, зменшення ризиків, пов'язаних із залученням фінансування, та підвищення фінансової стійкості підприємства.

Результати дослідження можуть бути корисними керівникам підприємств для підвищення рентабельності, покращення показників ліквідності та платоспроможності, а також для прийняття більш обґрунтованих управлінських рішень. Окрім цього, висновки та рекомендації роботи можуть стати в нагоді фінансовим аналітикам при оцінці фінансового стану підприємств, а також науковцям, які займаються дослідженнями у сфері управління фінансовими ресурсами.

Апробація результатів дослідження. Основні результати та висновки, отримані в ході дослідження, були представлені на «Науковій конференції студентів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника у 2024 році», що підтверджує практичну значущість та наукову новизну роботи.

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, кожен з яких містить висновки, загальних висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 84 сторінки, що включають текст основної частини, таблиці, рисунки та додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Концептуальні основи розробки системи управління фінансовими ресурсами підприємств

Ефективне функціонування підприємства великою мірою залежить від раціональної організації фінансової діяльності, що дає змогу забезпечити потреби у фінансових ресурсах, необхідних для підтримки й розвитку господарської діяльності. Фінансові ресурси мають вирішальне значення для розширеного відтворення, а їхнє недостатнє надходження може негативно позначитися на результативності підприємства. Відповідно, збільшення обсягів фінансових ресурсів є ключовим елементом фінансової політики підприємства, адже їх дефіцит знижує фінансову стабільність, ліквідність і платоспроможність. У зв'язку з цим підприємства прагнуть виявляти потенційні резерви та оптимізувати використання наявних фінансових ресурсів для підвищення ефективності своєї діяльності.

Отченаш К., Лук'яненко Л. та Фролова Т. підкреслюють, що ресурси у широкому розумінні – це всі засоби, які можуть бути використані для впливу на інших суб'єктів. Однак таке загальне визначення не дозволяє диференціювати різні аспекти політики, як-от суб'єкти, об'єкти чи засоби впливу, оскільки ресурсами стають будь-які фактори, що можуть вплинути на політичний процес. До них належать як внутрішні якості суб'єкта, так і матеріальні чи ситуаційні чинники, що позбавляє ресурсів чіткої специфіки як окремого елементу. Тому доцільно використовувати більш вузький підхід, трактуючи ресурси як необхідні витрати для реалізації певної політики [83, с. 128].

На думку Яременка В. Г. та Саламанової Н. М., підприємництво є ключовим чинником розвитку економіки, оскільки саме підприємства забезпечують виробництво продукції, створюють зв'язок між працівниками та

засобами виробництва і формують основу валового внутрішнього продукту. Економічний розвиток держави та підвищення її виробничого потенціалу значною мірою залежать від рівня активності підприємницької діяльності. Проте сучасні підприємства в Україні змушені функціонувати в умовах економічної нестабільності, що спричинена війною та кризовими явищами. Інфляція, коливання валютних курсів, високі відсоткові ставки за кредитами та зниження платоспроможності населення ускладнюють ведення бізнесу. Відсутність достатніх фінансових ресурсів знижує рівень платіжної дисципліни та фінансової стійкості, що негативно впливає на економіку загалом [94, с. 160].

Бланк І. зазначає, що фінансові ресурси підприємства слід розглядати як кошти, що перебувають у розпорядженні суб'єкта господарювання з метою забезпечення його подальшого розвитку [7 с. 42]. Стоянова Е. С., у свою чергу, визначає фінансові ресурси як капітал, вкладений для отримання доходу та прибутку. Він підкреслює, що сучасна фінансова звітність використовує термін «капітал» замість «фонди», акцентуючи увагу на русі коштів у підприємстві [73, с. 91].

Деякі науковці об'єднують фінансові ресурси підприємств та держави в одне поняття, однак такий підхід не враховує якісні відмінності між ними. Фінансові ресурси підприємств мають свою специфіку, яка проявляється в управлінні фінансовими потоками та унікальній ролі у створенні й розподілі ресурсів на мікроекономічному рівні. Це стосується як процесів накопичення капіталу, так і інвестування в розвиток інфраструктури та модернізацію виробництва. Підприємства забезпечують безперервність фінансових потоків, що сприяє збалансованому функціонуванню економіки та підтримці зайнятості населення.

У ринковій економіці важливо розрізняти ці ресурси, адже підприємства не лише генерують фінансові потоки, а й активно сприяють їхньому розподілу та перепрофілюванню в ринковому середовищі. Вони адаптують свою діяльність під зміни попиту та пропозиції, забезпечуючи ефективне використання капіталу та ресурсів. Підприємства також виступають активними

учасниками інвестиційного процесу, сприяючи розвитку інновацій та впровадженню нових технологій. Це особливо важливо у періоди економічної нестабільності, коли інвестування у виробництво та інфраструктуру стає ключовим елементом для забезпечення стійкості економіки.

Основні елементи фінансових ресурсів підприємства детально проілюстровані на рисунку 1.1.

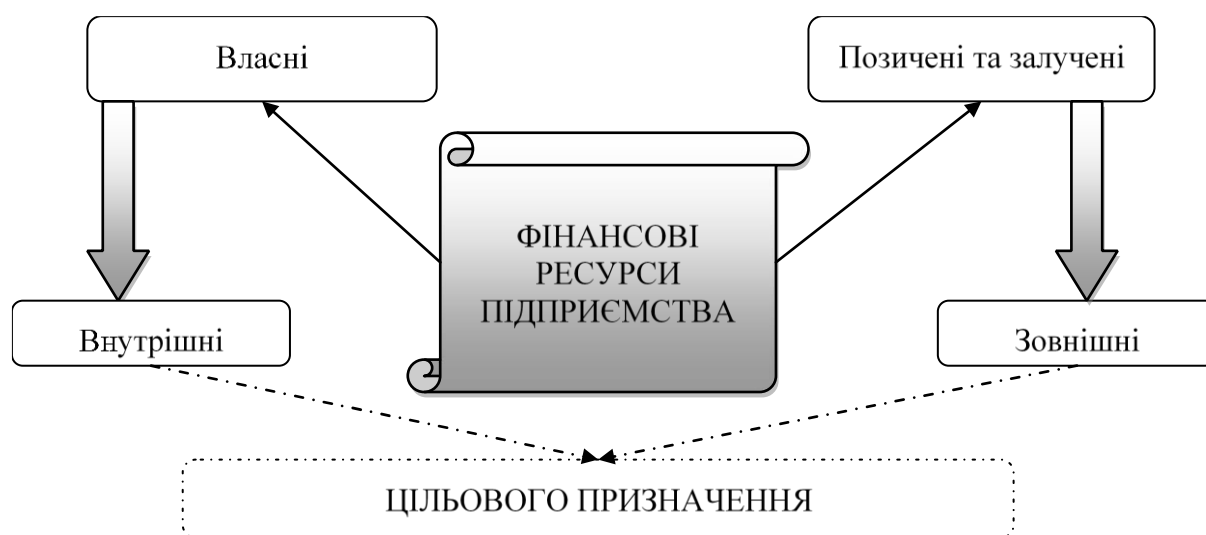

Рис. 1.1. Ключові елементи фінансових ресурсів підприємства [30, с.53].

Бровко Л. І. та Мозговий М. О. акцентують увагу на важливості використання певних критеріїв для визначення складу фінансових ресурсів підприємства. Основним з таких критеріїв є здатність підприємства покривати поточні зобов'язання, що в економічній теорії відповідає платоспроможності. Важливим аспектом платоспроможності оборотних активів є їхня ліквідність, яка визначається швидкістю та витратами на їх перетворення в грошові кошти [13, с.156].

Розглядаючи класифікацію, представлену на рисунку 1.1, варто звернути увагу на різноманітні фінансові взаємовідносини, які супроводжують формування фінансових ресурсів підприємства. До таких взаємовідносин належать: зв'язки між засновниками і підприємством на етапі його створення; взаємодія підприємства з власниками під час поточної діяльності та в разі ліквідації чи банкрутства; відносини з іншими установами та працівниками,

коли останні надають підприємству ресурси.

На думку Радченка О. Д., фінансові ресурси охоплюють сукупність коштів, які використовуються для забезпечення всієї діяльності підприємства. Джерела цих ресурсів поділяються на власні, позикові та залучені. Власні ресурси охоплюють внески засновників на етапі створення підприємства та кошти, накопичені протягом діяльності у вигляді прибутку й резервів. Позикові ресурси – це залучені кошти, які використовуються на умовах повернення та платності й оформлюються договорами. Залучені ресурси, такі як кредиторська заборгованість чи комерційний кредит, займають проміжне положення між власними та позиковими, оскільки не належать підприємству, але тимчасово перебувають у його обороті [68, с. 38].

Ми підтримуємо точку зору Яременка В. Г. та Саламанової Н. М., які розглядають капітал як актив, що постійно залучений у процес отримання доходів і виконання зобов'язань підприємства. Вони вказують на те, що капітал є важливим виробничим фактором і невід'ємною частиною фінансових ресурсів, проте ототожнювати ці поняття недоцільно. Принципова відмінність між ними полягає в тому, що фінансові ресурси можуть перевищувати капітал, якщо підприємство має зобов'язання, тоді як їх рівність свідчить про відсутність боргів [94, с.160].

Лапа А. зазначає, що формування та використання фінансових ресурсів здійснюється відповідно до чинної нормативно-правової бази. Ці ресурси можуть бути зосереджені як у суб'єктів господарювання різних форм власності, так і у фінансових установ. Важливі напрямки використання фінансових ресурсів включають відтворення підприємств, соціальне забезпечення працівників та задоволення потреб господарської діяльності. Основними характеристиками фінансових ресурсів є їхня стадія формування, відображення власності, джерела надходження та цілі використання [47, с. 291].

Фінансові ресурси можуть формуватися з різноманітних джерел, тому важливо, щоб керівництво підприємства своєчасно визначало потенційні джерела та спрямовувало зусилля на їх залучення. Накопичення власних

ресурсів безпосередньо залежить від рівня прибутковості, який можна досягти через реалізацію нових продуктів, збільшення обсягів продажів і оптимізацію витрат. Зростання чистого прибутку дозволяє створювати грошові фонди, розширювати виробництво, впроваджувати інновації та забезпечувати виплату дивідендів акціонерам. Теоретичний аналіз показує, що фінансові ресурси можна залучати як із внутрішніх, так і зовнішніх джерел, залежно від потреб і стратегії підприємства.

У подальшому детально розглянемо класифікацію фінансових ресурсів підприємства, представлену на рисунку 1.2.

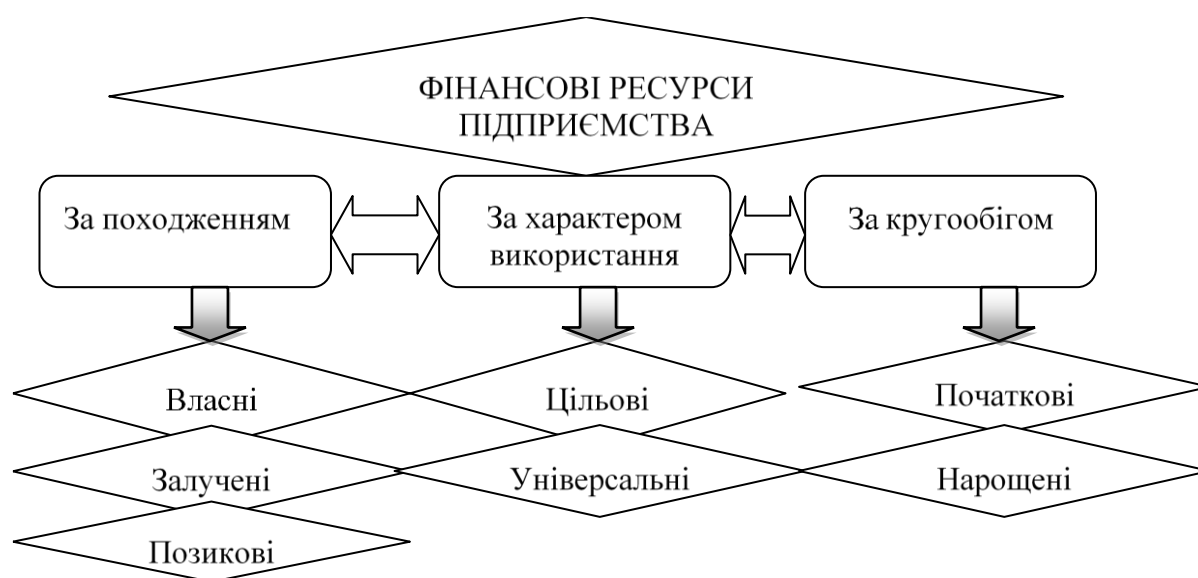

Рис. 1.2. Класифікація фінансових ресурсів суб'єктів господарювання [5, с. 45].

Аналізуючи рисунок 1.2, слід звернути увагу на висновки Кірсанової А. М. та Точонова І. В. щодо класифікації фінансових ресурсів підприємства за джерелами походження. Вони розділяють ці ресурси на власні, залучені та позичені [38, с. 118].

Власні ресурси відображаються у фінансовій звітності як чистий прибуток та амортизація. Вони також можуть приймати перетворену форму у вигляді зобов'язань перед працівниками. Чистий прибуток є тією частиною доходу підприємства, яка залишається після виконання зобов'язань перед

державою та іншими контрагентами у вигляді податків, штрафів, пені, відсотків тощо. Ці кошти перебувають у розпорядженні підприємства та використовуються згідно з рішеннями керівництва.

Залучені ресурси можна поділити на власні та позикові, залежно від форми капіталу, отриманого від зовнішніх учасників. Інвестиції підприємницького капіталу формують залучені власні ресурси, тоді як позиковий капітал стає джерелом позичених коштів. Останні надходять на визначений строк із відповідними умовами повернення та платності, зазвичай у вигляді коротко- та довгострокових кредитів [56, с. 117].

Стоянова Є. С. виокремлює цільові та універсальні фінансові ресурси. Цільові ресурси використовуються для конкретних цілей, таких як амортизаційні фонди чи резерви, а універсальні можуть спрямовуватися на різні завдання, включаючи інвестиції або благодійність. За кругообігом ресурси поділяються на початкові, що використовуються при запуску підприємства, та прирощені, які формуються під час його діяльності [74, с. 136].

Підприємства мають прагнути до збільшення власних ресурсів, що залежить від отриманого прибутку. Для цього потрібно оптимізувати витрати, підвищувати обсяги реалізації та впроваджувати нові продукти. Зростання чистого прибутку сприяє розширенню фондів підприємства, розвитку виробничих потужностей, інноваційних технологій та виплаті дивідендів акціонерам.

Приймаючи рішення про розподіл чистого прибутку, керівництво підприємства повинно балансувати між виплатою дивідендів, що підвищують ринкову цінність акцій та покращують репутацію, і капіталізацією прибутку, яка забезпечує внутрішнє фінансування розвитку. Недостатнє фінансування модернізації може призвести до морального і фізичного зношення обладнання, підвищення виробничих витрат та втрати конкурентоспроможності.

Ефективне управління фінансовими ресурсами має стратегічне значення для підприємства, оскільки фінанси можуть трансформуватися в інші види ресурсів, як-от обладнання, технології або сировина. Успішне управління цими

ресурсами впливає на добробут підприємства та задовольняє інтереси всіх учасників процесу – від власників і менеджерів до кредиторів та суспільства загалом.

В умовах економічної нестабільності управління фінансовими ресурсами набуває особливої актуальності. Це комплексний процес, що охоплює економічне планування, бухгалтерський облік, фінансовий менеджмент та правові аспекти. Як зазначають Погріщук Г.Б. і Руденко В.В., належне управління фінансовими ресурсами є запорукою стабільного розвитку підприємства та національної економіки загалом. Недосконале управління збільшує підприємницькі ризики, погіршує фінансовий стан підприємства та обмежує можливості для залучення інвестицій, що може негативно позначитися на економіці [69, с. 107].

Зважаючи на різні підходи та методи, описані науковцями, на рисунку 1.3 буде представлена модель управління фінансовими ресурсами підприємства. Ця модель висвітлює ключові аспекти, як-от управління внутрішніми підрозділами та залучення зовнішніх фінансових джерел. Внутрішнє управління передбачає синхронізацію роботи підрозділів, зниження витрат, оптимізацію строків платежів та підвищення ефективності логістики, що сприяє покращенню фінансових результатів підприємства.

Залучення зовнішніх фінансових ресурсів відкриває перед підприємством можливості для стратегічного розвитку, включаючи такі важливі аспекти, як інвестування, емісія акцій, державна підтримка, страхові компенсації, використання підприємницького капіталу та доходи від фінансових активів. Радченко І. В. вважає, що головною метою управління фінансовими ресурсами є забезпечення підприємства оптимальною кількістю фінансових ресурсів на кожному етапі його діяльності, відповідно до стратегічних цілей розвитку. Це потребує як належної організації залучення ресурсів, так і їх ефективного використання, що забезпечить максимізацію прибутковості та зростання ринкової вартості підприємства [68, с. 40].

Рис. 1.3. Інформаційна модель комплексної системи управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання [56, с. 130].

Данилко В. К. і Ситий Д. В. підкреслюють, що управління фінансовими ресурсами передбачає не лише раціональний розподіл наявних коштів, але й активний пошук нових можливостей для фінансового розвитку. Цей процес вимагає впровадження сучасних фінансових інструментів і підходів, включаючи використання депозитарних розписок, похідних фінансових інструментів та корпоративних облігацій. Вихід на міжнародні фінансові ринки також розглядається як перспективний напрям розвитку, однак для вітчизняних підприємств це часто є складним завданням через низьку інвестиційну привабливість, значні витрати на емісію цінних паперів та обмеженість доступу

до світових фінансових платформ [26, с. 106]. Крім того, невисокий рівень компетентності фінансових служб підприємств обмежує можливості для ефективного застосування цих інструментів.

З іншого боку, традиційні підходи до залучення фінансових ресурсів через банківські кредити також стикаються з низкою перешкод. Зростання відсоткових ставок, ризику, пов'язані з валютними коливаннями, та висока вартість кредитів роблять цей інструмент менш привабливим. У такій ситуації підприємства повинні шукати баланс між залученням зовнішніх ресурсів та оптимізацією внутрішніх фінансових потоків для підтримки стабільної діяльності [39, с. 197].

Ефективна система управління фінансами підприємства базується на визначенні ключових завдань, таких як:

- генерування достатнього обсягу фінансових ресурсів для забезпечення поточної та стратегічної діяльності.
- максимізація ефективності використання наявних ресурсів.
- оптимізація грошових потоків для підтримки стабільності.
- збільшення прибутковості з урахуванням допустимих рівнів ризику.
- забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності.
- контроль за економічним зростанням та підвищенням конкурентоспроможності.
- зменшення витрат та управління фінансовими ризиками.

Формування цих завдань залежить від технологічного рівня підприємства, масштабів його діяльності, ринкових умов та впливу зовнішніх факторів, зокрема економічної та політичної кон'юнктури. Ефективне управління фінансовими ресурсами сприяє досягненню стратегічних цілей підприємства, забезпечує його фінансову стабільність та формує основу для майбутнього розвитку.

Управління фінансовими ресурсами виступає не лише як одна з ключових функцій загальної системи управління, але й як інструмент оптимізації активів і пасивів підприємства. Це забезпечує можливість ефективно використовувати

фінансові ресурси для досягнення поставлених цілей, водночас забезпечуючи безперебійне фінансування операційної діяльності. Правильна організація цього процесу дозволяє підприємству підтримувати платоспроможність і стабільність, навіть в умовах ринкової нестабільності.

Як відзначають Погріщук Г. Б. і Руденко В. В., неефективне управління фінансами може призвести до зростання ризиків, погіршення фінансового стану підприємства та зниження можливостей залучення інвестицій. Це, у свою чергу, може спричинити втрату платоспроможності, зменшення фінансової незалежності та обмеження можливостей розвитку, що негативно впливає на загальну економіку [63, с. 110].

В сучасних умовах система фінансового управління має бути гнучкою, динамічною та орієнтованою на інновації. Це передбачає постійний пошук нових можливостей для залучення інвестицій, впровадження сучасних технологій та розробку ефективних стратегій управління. Саме адаптивність та проактивний підхід до управління фінансовими ресурсами забезпечують підприємствам можливість зберігати конкурентні позиції навіть в умовах економічної турбулентності.

1.2. Основні джерела формування фінансових ресурсів суб'єктів господарювання

Формування фінансових ресурсів є початковим етапом у виробничій та фінансовій діяльності підприємств, оскільки вони забезпечують основу для стабільного функціонування, розширення виробництва та підтримки конкурентоспроможності на ринку. У ринкових умовах України ефективне використання фінансових ресурсів є критичним фактором для підтримання стійкої діяльності підприємств та економічного зростання. Для цього підприємства повинні розробити спеціалізовану фінансову політику, орієнтовану на залучення ресурсів з різних джерел з урахуванням

довгострокових потреб [4, с. 326].

Фінансові ресурси підприємства забезпечують розширене відтворення на всіх етапах діяльності, однак підприємства часто стикаються з браком власних коштів. Це спонукає їх до активної взаємодії із зовнішніми джерелами та впровадження ефективних підходів для оптимального використання наявних фінансових ресурсів [57, с. 145–146].

Формування фінансових ресурсів залежить від внутрішніх та зовнішніх чинників. Внутрішні чинники стосуються аспектів, які безпосередньо пов'язані з діяльністю підприємства:

- чітке визначення цілей і завдань;
- контроль та ефективне використання фінансових ресурсів.
- оптимізація витрат та виробництва.
- зменшення сезонних коливань за допомогою випуску альтернативних продуктів.
- узгодження виробничої та збутової стратегій.
- адаптація продукції до потреб ринку та виробничих можливостей.
- встановлення конкурентних цін на основі співвідношення "ціна – якість".
- точність управлінського, фінансового та податкового обліку.
- пошук шляхів зниження витрат та оптимізація витратної структури.
- розробка маркетингових заходів і планів взаємодії з партнерами.

Зовнішні чинники включають макроекономічні фактори, такі як інфляція, коливання цін на ресурси, динаміка фінансових ринків та загальний стан економіки [7, с. 135-136]. Вони впливають на доступність і структуру фінансових джерел підприємства.

Фінансові ресурси підприємств формуються за рахунок власних і залучених коштів. Власні кошти включають:

- Статутний капітал – це інвестиції засновників чи акціонерів, які визначають права власності та управління підприємством [29, с. 254].
- Амортизаційні відрахування – відображають поступове

перенесення вартості основних фондів на продукцію та є важливим внутрішнім джерелом фінансування [91, с. 257].

Залучені кошти охоплюють: банківські кредити, пайові внески та інвестиції, кошти, залучені через випуск акцій та облігацій, державні субсидії та страхові відшкодування, фінансування з бюджетів та цільових фондів.

Основні принципи формування та використання фінансових ресурсів підприємства мають на меті забезпечення ефективного управління фінансами та досягнення фінансової стійкості:

1. Перспективне планування передбачає узгодження фінансових ресурсів із майбутніми потребами та стратегією розвитку підприємства. Це забезпечує можливість реалізації довгострокових цілей і підтримує конкурентні переваги.

2. Відповідність між активами та фінансуванням означає, що залучені ресурси повинні співвідноситися з обсягами активів для підтримки стабільності та ліквідності. Це допомагає уникати ризиків, пов'язаних із дисбалансом між фінансуванням та інвестиціями.

3. Раціональне використання ресурсів полягає в оптимальному розподілі фінансових потоків, що сприяє підвищенню результативності діяльності та ефективному використанню капіталу.

4. Оптимізація структури джерел фінансування передбачає підтримання балансу між власними та позиковими коштами. Це дозволяє зберігати фінансову стійкість і гнучкість у виборі джерел фінансування залежно від ситуації на ринку.

5. Мінімізація витрат на залучення ресурсів полягає у виборі найбільш економічно вигідних джерел фінансування. Це дозволяє підприємству зменшити фінансові витрати та підвищити ефективність використання залучених коштів [69, с. 42].

Таке системне застосування принципів управління фінансовими ресурсами дозволяє підвищити фінансову стійкість підприємства та забезпечити його стале зростання в умовах мінливого ринкового середовища.

Управління фінансовими ресурсами відіграє вирішальну роль у загальній системі управління підприємством, забезпечуючи фінансову стійкість та досягнення стратегічних цілей. Правильна організація цього процесу дозволяє оптимізувати рух грошових потоків, підвищувати прибутковість та знижувати витрати. Важливо, щоб управління ресурсами було гнучким та адаптивним до змін зовнішнього середовища. Це забезпечить підприємству можливість ефективно реагувати на виклики ринку та забезпечити стабільний розвиток навіть у складних умовах економічної нестабільності.

А. М. Подерьогін пропонує структурний підхід до класифікації джерел формування фінансових ресурсів підприємства, виділяючи кілька ключових напрямів [64, с. 251].

Перший напрям охоплює фінансові ресурси, залучені на етапі заснування підприємства. Сюди входять акціонерний капітал, внески учасників товариства, бюджетне фінансування та галузеві ресурси.

Другий напрям передбачає використання власних або прирівняних до них ресурсів. Вони включають прибутки від основної, операційної та фінансової діяльності, а також доходи від інвестиційних проектів. Додатково враховуються амортизаційні відрахування, цільові надходження та стійкі пасиви.

Третій напрям пов'язаний із залученням коштів через фінансові ринки, зокрема шляхом емісії цінних паперів або отримання банківських і комерційних кредитів [60, с. 24]. У цю групу також входять операції фінансового лізингу.

Четвертий напрям охоплює ресурси, залучені через систему перерозподілу фінансових потоків: надходження від галузевих об'єднань, страхові компенсації та державні субсидії, інвестиції й дотації [10, с. 53-57].

Поряд із цим, фінансові ресурси можна поділити на власний і позиковий капітал. Власний капітал складається зі статутного, пайового, додаткового та резервного капіталу, а також нерозподіленого прибутку, який залишається в розпорядженні підприємства. Статутний капітал формується за рахунок внесків засновників або шляхом випуску акцій [29, с. 234]. Додатковий капітал

утворюється, якщо вартість емісії акцій перевищує їх номінал, а резервний використовується для покриття можливих збитків.

Позиковий капітал поділяється на довгостроковий і короткостроковий. Довгострокові зобов'язання включають банківські кредити та інші фінансові інструменти, тоді як короткострокові – охоплюють кредиторську заборгованість і зобов'язання за рахунками. Ці ресурси спрямовуються на фінансування як оборотних, так і необоротних активів [66, с. 239].

Баланс між власними та позиковими ресурсами є критичним фактором фінансової стійкості підприємства. Власні кошти забезпечують більшу незалежність і знижують ризик банкрутства, але їхній обсяг часто обмежений поточними фінансовими показниками компанії. З іншого боку, позикові кошти розширюють можливості для зростання, але водночас підвищують ризик неплатоспроможності, що може негативно вплинути на фінансову стабільність.

Вибір структури фінансових ресурсів потребує врахування кількох чинників, включаючи поточний стан ринку та кредитну політику. Підприємства мають зважувати ризики та вигоди, що виникають при залученні позикових коштів, оскільки надмірне використання кредитних ресурсів може призвести до фінансових труднощів. Водночас власний капітал іноді обмежує потенціал розвитку через недостатню ліквідність [22, с. 95-98].

Таким чином, ефективне управління фінансовими ресурсами передбачає раціональне поєднання власних і позикових джерел. Це дозволяє забезпечити фінансову стійкість, мінімізувати ризики та підтримувати сталий розвиток підприємства [88, с. 28].

Підприємства можуть використовувати різні стратегії для залучення фінансових ресурсів, які поділяються на внутрішні та зовнішні [6, с. 22].

1. Використання власних коштів для розширення ринкової частки – така стратегія є ефективною для підприємств, що працюють на нестабільних ринках, однак може бути менш прибутковою.

2. Об'єднання фінансових ресурсів великих і середніх підприємств з метою розширення ринків.

3. Формування та реалізація інноваційних програм через використання позик, емісії акцій тощо – стратегія підходить для середніх і малих підприємств, хоча вона є ризикованою, але може забезпечити високі прибутки.

4. Отримання фінансування від великих компаній, що є споживачами продукції підприємства, у межах коопераційних угод.

5. Перехресне фінансування між підрозділами підприємства, коли кошти з фінансово забезпечених підрозділів спрямовуються до тих, які їх потребують.

Зовнішні стратегії орієнтовані на залучення позикових коштів, таких як банківські кредити та облігації, тоді як внутрішні базуються на використанні власних ресурсів, зокрема статутного капіталу та прибутку [57, с. 163].

Фінансова стратегія підприємства визначає:

1. Оптимальне співвідношення між внутрішніми та зовнішніми джерелами фінансування.
2. Вартість залучених ресурсів і можливості їх обслуговування.
3. Розподіл ресурсів між підрозділами підприємства для забезпечення ефективної діяльності [19, с. 25].

Оптимальна структура джерел фінансування має враховувати вимоги до стійкості та рентабельності. Зокрема, І. О. Бланк пропонує три критерії оптимізації фінансових ресурсів:

1. Максимізація фінансової рентабельності власного капіталу. Цей критерій передбачає підвищення рентабельності за рахунок ефекту фінансового левериджу, що виникає при залученні позикових коштів, якщо їх вартість нижча за дохідність активів.
2. Мінімізація вартості капіталу через розрахунок середньозваженої вартості ресурсів, що включає як власні, так і позикові кошти.
3. Зниження рівня фінансових ризиків шляхом раціонального підбору джерел фінансування для різних активів [9, с. 32].

Серед основних проблем оцінки вартості фінансування:

1. Ігнорування додаткових витрат, що можуть виникнути під час залучення позикових коштів.
2. Недооцінка впливу фактора часу на довгострокові зобов'язання.
3. Недостатньо обґрунтовані критерії оптимізації, що впливає на точність рішень.
4. Неврахування платоспроможності та фінансової стійкості під час розробки моделей фінансування [9, с. 79-80].

Збалансоване використання власних та позикових ресурсів сприяє фінансовій стабільності підприємства. Власний капітал забезпечує незалежність і знижує ризик банкрутства, але обмежує темпи зростання через обмеженість обсягів. Позикові кошти дозволяють прискорити розвиток, однак підвищують фінансові ризики [9, с. 144-145].

Таким чином, для досягнення стабільного розвитку підприємства важливо забезпечити оптимальне співвідношення між власними та залученими ресурсами, враховуючи ринкові умови та внутрішні можливості.

1.3. Методологічні підходи до оцінки ефективності використання фінансових ресурсів суб'єктів господарювання

В сучасних умовах діяльності підприємств питання вдосконалення управління фінансовими ресурсами набуває особливої актуальності, привертаючи увагу керівників та фінансових фахівців. Життєздатність підприємства великою мірою залежить від того, наскільки ефективно використовуються його фінансові ресурси. Аналіз ефективності управління цими ресурсами стає ключовим елементом прийняття управлінських рішень, а глибина цього аналізу впливає на якість подальшого використання ресурсів у діяльності підприємства.

У будь-якій сфері господарської діяльності фінансові ресурси є основою для підтримки стабільності та життєздатності. В умовах ринкової економіки

ефективне використання капіталу сприяє формуванню фінансової стійкості підприємства та його забезпеченості ресурсами. Вибір джерел фінансування і оптимізація структури капіталу мають значний вплив на загальну ефективність діяльності та фінансовий добробут підприємства.

Глушко А. Д. та Філіп М. Ф. наголошують, що за умов посилення конкуренції як на внутрішньому, так і на світовому ринку питання ефективного управління фінансовими ресурсами набуває стратегічного значення. Залучення достатніх фінансових ресурсів та правильна структура джерел фінансування є важливими умовами для досягнення успіху. Ефективне управління ресурсами дозволяє підприємству не лише адаптуватися до змін ринкового середовища та стабілізувати свій фінансовий стан, але й зміцнити позиції проти фінансових загроз, підвищити інвестиційну активність та вплинути на загальні результати національної економіки [18, с. 472].

Організація процесу аналізу фінансових ресурсів відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного управління. Аналіз є невід'ємною частиною системи управління, що створює основу для обґрунтованих рішень щодо фінансових ресурсів. Таким чином, методичні підходи до аналізу цих ресурсів важливі як з наукової, так і з практичної точки зору [28, с. 37].

Згідно з Савицькою Г. В., метод є системним та комплексним інструментом для аналізу впливу різних чинників на діяльність підприємства з метою виявлення шляхів підвищення ефективності. Ефективне використання фінансових ресурсів орієнтується на максимізацію результативності підприємства шляхом впровадження інноваційних підходів до їх управління [59, с. 124].

- Основними завданнями оцінки ефективності управління фінансовими ресурсами, за Савицькою Г. В., є:
- діагностика фінансового стану підприємства та виявлення проблемних аспектів;
- аналіз причин виникнення фінансових труднощів та пошук шляхів їх подолання;

- розробка та реалізація заходів для підвищення фінансової стійкості та платоспроможності;
- прогнозування фінансових результатів і побудова моделей можливого розвитку підприємства при різних сценаріях використання ресурсів [59, с. 308].

Оцінка ефективності охоплює кілька важливих складових:

- аналіз структури та динаміки фінансових ресурсів у розрізі їх розміщення та джерел формування;
- оцінка інтенсивності використання ресурсів;
- аналіз платоспроможності та кредитоспроможності підприємства.

Інформаційною базою для такого аналізу виступають дані бухгалтерського обліку, зокрема баланс підприємства, а також первинні документи та аналітичний облік. Основні методи оцінки ефективності використання фінансових ресурсів представлені на рис. 1.4.

Рис. 1.4. Ключові методи оцінювання ефективності використання фінансових ресурсів суб'єктів господарювання [71, с. 238].

Аналізуючи рис. 1.4, варто підкреслити, що метод розрахунку

рентабельності дозволяє всебічно оцінити ефективність діяльності підприємства та його здатність генерувати прибуток. Показники рентабельності є більш інформативними порівняно з чистим прибутком, оскільки вони відображають результати діяльності через призму використання ресурсів. До ключових показників рентабельності відносяться: рентабельність власного капіталу, продажів, необоротних і оборотних активів, а також рентабельність інвестицій.

Метод аналізу фінансових коефіцієнтів передбачає розрахунок та інтерпретацію співвідношень між різними показниками фінансової діяльності. Зазвичай отримані коефіцієнти порівнюють із нормативними або середньогалузевими значеннями. У фінансовому менеджменті найбільш уживаними є коефіцієнти фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності, а також коефіцієнти оборотності активів і капіталу.

Метод оцінки вартості фінансових ресурсів орієнтований на розрахунок вартості капіталу, що відображає не лише прибутковість діяльності, але й вартість використання залучених ресурсів. Він включає оцінку вартості власного та акціонерного капіталу, позикового капіталу (наприклад, кредитів та облігацій), фінансового лізингу, а також середньозваженої вартості капіталу та граничної ефективності інвестицій.

За результатами оцінки ефективності використання фінансових ресурсів фінансово-економічні служби підприємства розробляють систему управління фінансовими ресурсами. До її елементів належать: планування грошових потоків, управління дебіторською заборгованістю, розподіл фінансових ресурсів між фондами та напрямками діяльності. Використання комплексного підходу до аналізу дозволяє отримати точні оцінки та приймати виважені рішення щодо фінансової політики підприємства.

Шевчук Н. А. та Гречухін О. С. підкреслюють, що «оцінка якості управління фінансовими ресурсами має здійснюватися з урахуванням критеріїв стійкості, платоспроможності та ділової активності, аналізованих через показники структури капіталу, ліквідності та оборотності. Це дає змогу оцінити

вплив управлінських рішень на рентабельність та динаміку розвитку підприємства» [90, с. 160].

З огляду на наведене, на рис. 1.5 представлено структуровані критерії та показники для оцінки якості управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання.

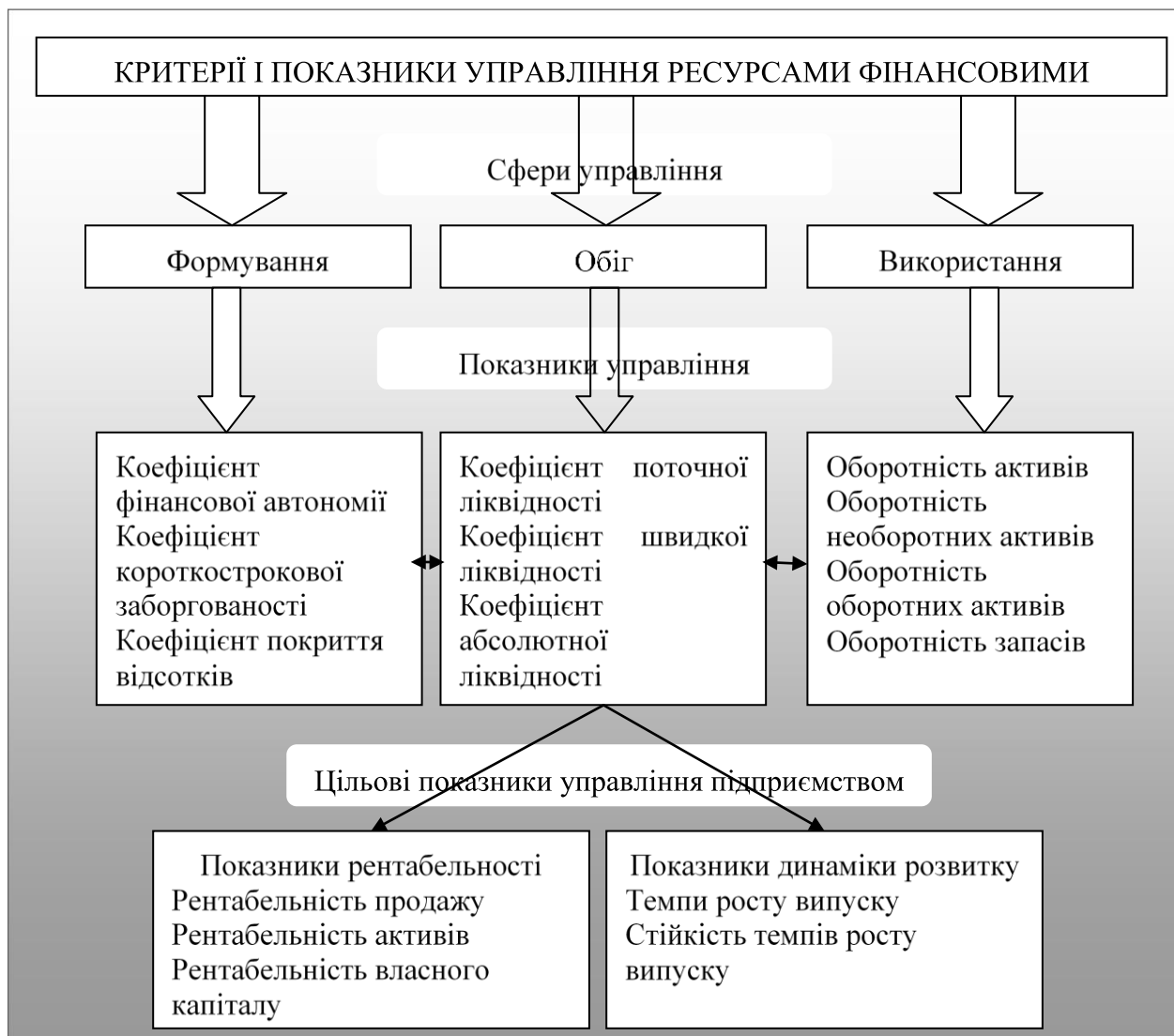

Рис. 1.5. Основні критерії та показники, що визначають ефективність управління фінансовими ресурсами підприємства [23, с. 59].

Продовжуючи аналіз ефективності використання фінансових ресурсів підприємства, слід звернути увагу на позицію Гвоздей Н. І., Бондарук І. С. та Вінницької О. А., які вважають, що результативність управління фінансовими

ресурсами не обмежується лише оцінкою прибутковості кожного окремого ресурсу. Важливо також забезпечити оптимальний баланс у структурі ресурсів. Оцінювання має охоплювати не лише підсумкові економічні показники, а й визначення факторів, які зумовлюють ці результати. Для цього слід виявити причини покращення або погіршення ефективності управління ресурсами. Це потребує створення інтегрального показника, який визначається як середньозважена функція часткових показників ефективності. Зважування відбувається залежно від частки кожного ресурсу у загальному обсязі фінансових ресурсів підприємства [25, с. 62].

Ефективність використання фінансових ресурсів передбачає співставлення обсягів і якості витрачених ресурсів із досягнутими результатами. У сучасних економічних умовах це питання є критичним, оскільки недостатня ефективність може дестабілізувати роботу підприємств, порушити функціонування галузей та негативно вплинути на економіку загалом.

Раціональне використання фінансових ресурсів означає пошук оптимального співвідношення між витратами та отриманими результатами, що забезпечує досягнення економічного ефекту. Важливим є також зменшення матеріаломісткості продукції, що дозволяє збільшити обсяги виробництва без істотного зростання витрат на сировину та матеріали. Паралельно, скорочення трудомісткості на одиницю продукції свідчить про підвищення ефективності трудових ресурсів і сприяє економії фінансових ресурсів шляхом накопичення прибутку та зменшення потреби у залученні додаткових коштів.

Таким чином, управління фінансовими ресурсами не лише забезпечує економічну вигоду, але й відображає раціональне використання матеріальних і трудових ресурсів. У ринковій економіці особливого значення набуває ефективний розподіл фінансових ресурсів підприємства. Рівень результативності такого управління можна визначити шляхом зіставлення отриманих результатів, наприклад, прибутку, з обсягом ресурсів, витрачених протягом певного періоду часу.

Висновки до розділу 1

Фінансові ресурси є ключовим елементом, що забезпечує розширення діяльності підприємства та його здатність до стабільного функціонування. Ефективна фінансова політика передбачає накопичення та раціональне використання ресурсів, оскільки їх дефіцит може призвести до зниження ефективності діяльності. Фінансова стійкість, платоспроможність та ліквідність підприємства безпосередньо залежать від обсягів доступних фінансових ресурсів і їх оптимального використання. На основі проведеного дослідження теоретичних і методичних аспектів формування фінансових ресурсів підприємств можна сформулювати такі висновки:

1. Деякі дослідники схильні об'єднувати фінансові ресурси держави та підприємств під спільним визначенням. Проте такий підхід є спрощеним і не враховує суттєвих розбіжностей між макро- та мікрорівнями. На відміну від державних ресурсів, фінансові ресурси підприємств мають специфічну структуру і властивості, що формують особливості їх використання та управління.

2. Під час формування та використання фінансових ресурсів підприємство взаємодіє з різними зацікавленими сторонами. На етапі створення відносини виникають між засновниками та підприємством. Протягом діяльності такі взаємини тривають між підприємством і його власниками, а також із зовнішніми контрагентами. У разі ліквідації чи банкрутства ці взаємовідносини змінюються та ускладнюються.

3. Ефективність функціонування підприємства залежить від здатності своєчасно ідентифікувати джерела фінансових ресурсів та відповідально розподілити обов'язки між підрозділами, що займаються їх залученням. Накопичення власних ресурсів забезпечується за рахунок отриманого прибутку, який можна підвищити шляхом реалізації нових товарів, збільшення обсягів

продажів і скорочення витрат.

4. Власні фінансові ресурси безпосередньо залежать від прибутку підприємства, який можна збільшити за рахунок розширення ринку збуту та оптимізації витрат. Частина прибутку має спрямовуватися на розвиток підприємства: формування резервних фондів, модернізацію виробничих потужностей, впровадження інноваційних технологій та виплату дивідендів акціонерам.

5. Управління фінансовими ресурсами є одним із найважливіших аспектів діяльності підприємства, що вимагає глибоких знань у сферах економіки, обліку, фінансового менеджменту, права та оподаткування. Це завдання передбачає розробку ефективних методологічних підходів до управління як ресурсами, так і джерелами їх формування.

6. Основною метою аналізу використання фінансових ресурсів є підвищення ефективності господарської діяльності. Це досягається впровадженням сучасних методик управління ресурсами, які сприяють підвищенню прибутковості, раціональному використанню ресурсів та забезпеченню стійкого розвитку підприємства в умовах ринкової економіки.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Аналіз джерел формування фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ»

Аналіз джерел формування фінансових ресурсів підприємства проведемо на основі ТОВ «Новий світ». Це товариство з обмеженою відповідальністю, зареєстроване 9 червня 2003 року, яке діє відповідно до положень Цивільного та Господарського кодексів України. Основна мета діяльності підприємства – отримання прибутку, а його організаційно-правова форма забезпечує обмежену відповідальність учасників в межах внесків до статутного капіталу, який складає 18 500 грн. Засновниками підприємства є фізичні особи, частки яких поділено наступним чином: Андрій Ющенко володіє 55% капіталу, а Зоряна Досюк – 45%. Основною управлінською особою є Володимир Іванків, який також виконує функції директора.

Компанія розташована в Івано-Франківську за адресою: 77300, Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, вул. Гетьмана Мазепи, 76.

Основний напрямок діяльності ТОВ «Новий світ» – надання в оренду й експлуатація нерухомого майна (КВЕД 68.20). Це охоплює управління об'єктами нерухомості, що належать компанії, з метою отримання доходів як від довгострокової, так і короткострокової оренди. Додатково підприємство займається будівництвом житлових і нежитлових приміщень, що посилює його позиції в галузі нерухомості.

Серед інших напрямів діяльності можна відзначити роздрібну торгівлю продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами в неспеціалізованих магазинах, а також оптову торгівлю деревиною, будівельними матеріалами та сантехнічним обладнанням. Це забезпечує

диверсифікацію доходів і зменшує ризики, пов'язані з коливаннями попиту на окремі послуги чи товари. Додаткові види діяльності включають неспеціалізовану оптову торгівлю, що підвищує гнучкість підприємства та дозволяє швидко адаптуватися до змін на ринку.

ТОВ «Новий світ» відіграє важливу роль у розвитку місцевої економіки, створюючи можливості для бізнесу та залучення інвестицій в Івано-Франківському регіоні. Завдяки комбінуванню орендної, будівельної та торговельної діяльності підприємство демонструє ефективність у використанні фінансових ресурсів та здатність до масштабування, що підвищує його конкурентоспроможність на ринку.

Аналіз фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ» доцільно проводити на основі даних балансу (форма №1) та звіту про фінансові результати (форма №2) за період 2021-2023 рр. Підприємство, як і інші суб'єкти господарювання, формує фінансові ресурси з власних і залучених джерел. Власні джерела включають статутний капітал, амортизаційні відрахування, дохід і прибуток. Ці компоненти є ключовими для фінансування поточної діяльності, що забезпечує підприємству стабільність і можливості для розвитку та інвестицій у нові напрямки діяльності.

На основі аналізу фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ» за 2021–2023 роки можна зробити висновок про поступові зрушення у напрямку відновлення фінансової стабільності підприємства. Основу власних ресурсів становить зареєстрований капітал, який залишався незмінним протягом усього періоду і складав лише 18,5 тис. грн. Цей показник є номінальним і не відіграє значної ролі в забезпеченні фінансової стійкості компанії. Водночас суттєвий вплив на власний капітал мали накопичені збитки: у 2021 році нерозподілений збиток становив -65 429,8 тис. грн, у 2022 році зріс до -66 099,2 тис. грн, а у 2023 році скоротився до -65 792,1 тис. грн. Хоча зменшення обсягу збитків є позитивною ознакою, підприємство все ще перебуває у зоні значного фінансового ризику.

Амортизаційні відрахування стали важливим внутрішнім джерелом фінансових ресурсів, які сприяють оновленню та модернізації основних засобів.

Протягом аналізованого періоду їх обсяг зростав: у 2021 році він становив 3 879,6 тис. грн, у 2022 році збільшився до 3 995,5 тис. грн, а у 2023 році досяг 7 837,2 тис. грн. Це свідчить про активне використання активів підприємства та сприяє його фінансовій незалежності, зменшуючи потребу у зовнішньому фінансуванні.

Фінансові результати також демонструють позитивні тенденції. Чистий дохід підприємства у 2021 році склав 20 037,2 тис. грн, у 2022 році зріс до 20 588,3 тис. грн, проте у 2023 році скоротився до 19 005,0 тис. грн. Водночас підприємство досягло суттєвої оптимізації витрат: собівартість реалізованої продукції зменшилася з 13 885,3 тис. грн у 2022 році до 9 664,6 тис. грн у 2023 році. Це сприяло підвищенню прибутковості, і чистий прибуток у 2023 році зріс до 1 417,2 тис. грн порівняно з 750,0 тис. грн у 2022 році.

Активи підприємства демонструють позитивну динаміку. Оборотні активи зросли з 8 533,7 тис. грн у 2021 році до 9 265,0 тис. грн у 2023 році, що свідчить про стабільну ліквідність і здатність підприємства виконувати свої короткострокові зобов'язання. Зменшення довгострокових зобов'язань також покращує фінансовий стан, знижуючи боргове навантаження.

Таким чином, аналіз фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ» свідчить про наявність значних фінансових труднощів, пов'язаних із великим обсягом накопичених збитків, однак позитивні зміни у вигляді зростання прибутковості та підвищення операційної ефективності вказують на поступове відновлення. Амортизаційні відрахування відіграють ключову роль у забезпеченні фінансової стабільності, сприяючи модернізації активів та зменшенню потреби у зовнішньому фінансуванні. Оптимізація витрат і підвищення ліквідності створюють умови для подальшого розвитку підприємства та підвищення його конкурентоспроможності на ринку (рис. 2.1).

Отже, за результатами аналізу власних фінансових ресурсів ТОВ «НОВИЙ СВІТ» за період 2021–2023 років спостерігається неоднозначна динаміка. На відміну від позитивних тенденцій у частині окремих показників, таких як зменшення збитків і зростання амортизаційних відрахувань,

підприємство все ще стикається з фінансовими труднощами через значні накопичені збитки. Упродовж аналізованого періоду зареєстрований капітал залишався на рівні 18,5 тис. грн, що є символічним показником і не впливає на фінансову стійкість. Накопичений нерозподілений збиток зменшився з -66 099,2 тис. грн у 2022 році до -65 792,1 тис. грн у 2023 році, що є ознакою певного поліпшення операційної діяльності.

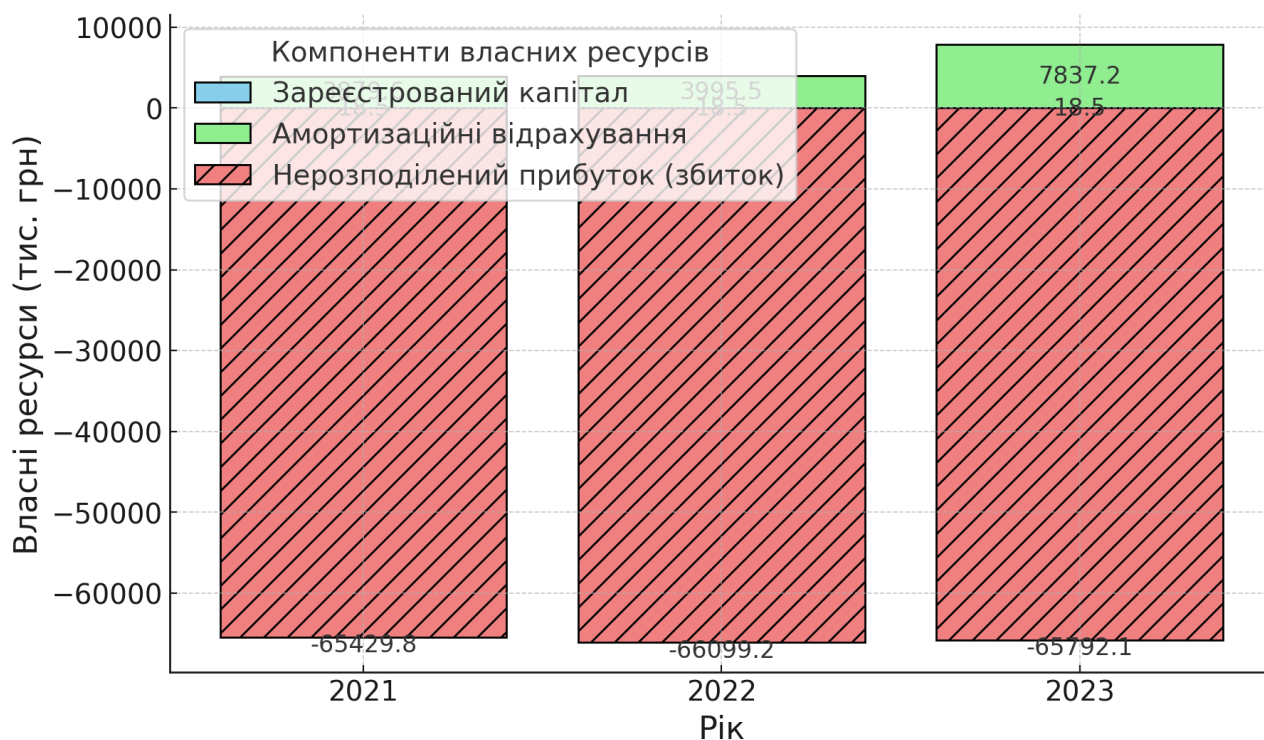

Рис. 2.1. Структура власних фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ» за 2021-2023 рр.

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності ТОВ «Новий світ».

Позитивним фактором є зростання амортизаційних відрахувань: у 2023 році вони досягли 7 837,2 тис. грн порівняно з 3 995,5 тис. грн у 2022 році. Це свідчить про активне використання основних засобів та формування внутрішніх ресурсів для інвестицій у модернізацію та розвиток. Також важливо відзначити, що оптимізація витрат дозволила зменшити собівартість продукції з 13 885,3 тис. грн у 2022 році до 9 664,6 тис. грн у 2023 році, що сприяло збільшенню чистого прибутку до 1 417,2 тис. грн у 2023 році.

Підприємство демонструє позитивні зрушення в управлінні ліквідністю:

оборотні активи зросли з 8 533,7 тис. грн у 2021 році до 9 265,0 тис. грн у 2023 році, що вказує на здатність виконувати короткострокові зобов'язання. Зменшення довгострокових зобов'язань також позитивно впливає на фінансову стійкість, знижуючи боргове навантаження.

Загалом, зростання амортизаційних відрахувань та зменшення збитковості свідчать про поступове покращення діяльності ТОВ «Новий світ». Хоча накопичені збитки залишаються значним викликом, підприємство демонструє здатність адаптуватися до змін у ринковому середовищі, підвищувати операційну ефективність та забезпечувати стабільний фінансовий результат. Такі тенденції сприяють підвищенню фінансової стійкості підприємства та створюють умови для його подальшого економічного зростання

У процесі діяльності ТОВ «Новий світ» власні фінансові ресурси доповнюються залученими коштами, що є важливим інструментом забезпечення стійкості операційної та інвестиційної діяльності підприємства. До таких джерел належать короткострокові банківські кредити та кредиторська заборгованість за товари, роботи й послуги. Ці ресурси дозволяють підприємству не лише підтримувати поточну діяльність, а й створювати передумови для розширення виробничих потужностей та збільшення обсягів виконуваних робіт і наданих послуг. Використання залучених фінансових ресурсів забезпечує підприємству фінансову гнучкість, необхідну для реалізації стратегічних цілей в умовах нестабільного ринкового середовища.

Аналіз фінансової звітності ТОВ «Новий світ» за 2021–2023 роки дозволяє глибше зрозуміти динаміку та зміни у структурі залучених джерел фінансування, а також оцінити їхній вплив на фінансову стійкість підприємства. Одним із ключових компонентів залучених ресурсів виступає кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги, що свідчить про рівень налагодженої співпраці підприємства з постачальниками й контрагентами (рис. 2.2.).

Стабільна співпраця з партнерами дозволяє підприємству отримувати

ресурси з відстрочкою платежів, що позитивно впливає на оборотний капітал. Протягом аналізованого періоду спостерігалася тенденція до тимчасового зростання обсягів кредиторської заборгованості, що свідчить про активне використання товарного кредиту для підтримання ліквідності. Однак такий підхід вимагає ретельного контролю за строками погашення боргів, щоб уникнути зростання фінансових ризиків. Надмірна залежність від кредиторської заборгованості може негативно позначитися на платоспроможності підприємства, особливо в умовах економічної нестабільності.

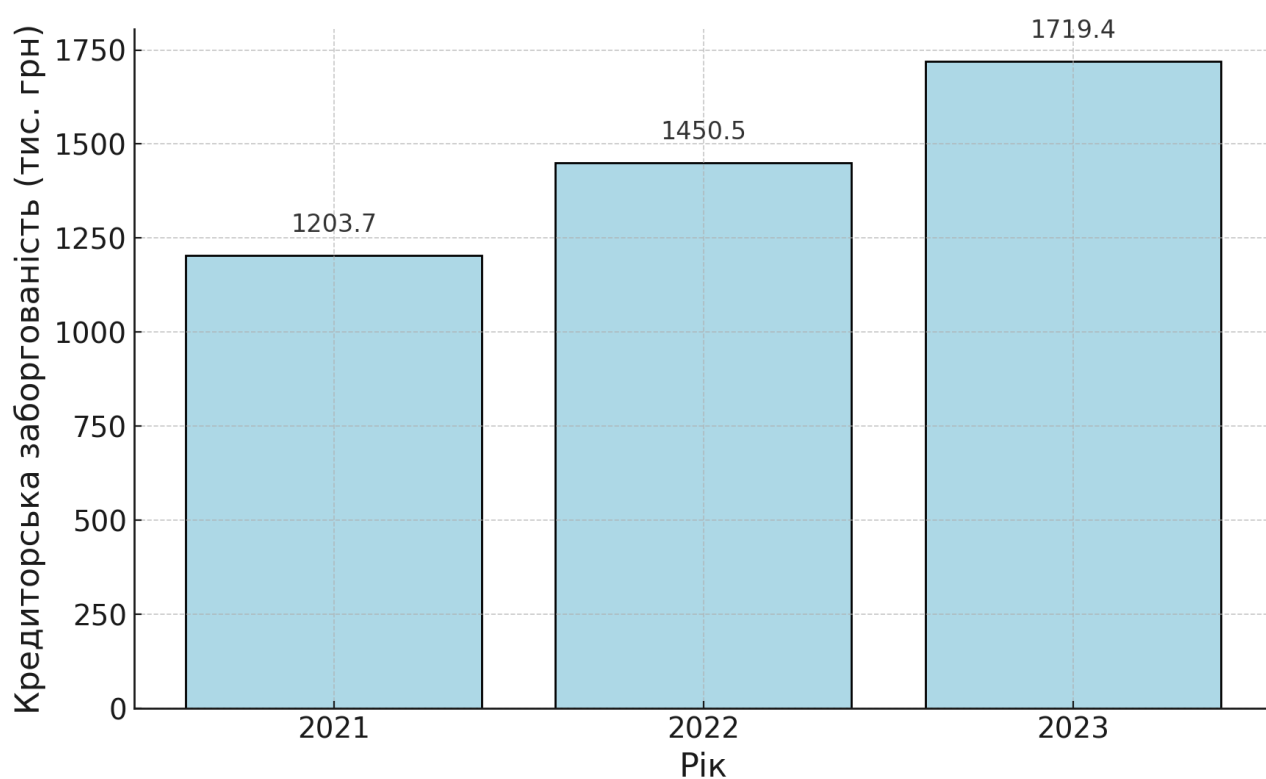

Рис. 2.2. Динаміка залучених ресурсів ТОВ «Новий світ» за 2021-2023 рр.

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності ТОВ «Новий світ».

За результатами аналізу, короткострокові зобов'язання продемонстрували зростання протягом усього досліджуваного періоду. У 2021 році кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги становила 1 203,7 тис. грн. Збільшення цього показника до 1 450,5 тис. грн у 2022 році свідчить про підвищення обсягів закупівель та активізацію операційної діяльності

підприємства. У 2023 році зобов'язання ще більше зросли, досягнувши 1 719,4 тис. грн, що може вказувати на активне використання кредиторської заборгованості як інструменту фінансування операційної діяльності.

Підвищення обсягів кредиторської заборгованості може мати як позитивні, так і негативні наслідки для підприємства. З одного боку, це свідчить про довіру з боку постачальників, які готові надавати товари й послуги на умовах відстрочення платежу, що покращує ліквідність підприємства та дозволяє зберігати оборотні кошти для інших потреб. З іншого боку, значне накопичення зобов'язань може свідчити про труднощі з виконанням платіжних зобов'язань у встановлені терміни, що підвищує ризик виникнення фінансових проблем у разі нестабільності грошових потоків.

Короткострокові кредити також є важливим джерелом залучених коштів, що дозволяє підприємству забезпечувати гнучкість у фінансуванні операційної діяльності та швидко реагувати на зміни попиту чи ринкової кон'юнктури. Використання кредитів сприяє підтриманню необхідного рівня ліквідності, забезпечуючи своєчасне виконання зобов'язань перед постачальниками та партнерами. Крім того, короткострокові позики можуть бути використані для фінансування оборотного капіталу та покриття тимчасових касових розривів, що є особливо важливим у сезонних галузях або в умовах нестабільного ринкового середовища.

Аналіз структури залучених ресурсів за період 2021-2023 років демонструє тенденцію до зростання зобов'язань, що відображає збільшення потреби підприємства у зовнішньому фінансуванні для підтримки та розвитку своєї діяльності. Це свідчить про активне використання залучених коштів для забезпечення стабільної роботи, однак водночас вимагає ефективного управління борговим навантаженням, щоб уникнути можливих фінансових труднощів у майбутньому.

Таким чином, залучені фінансові ресурси відіграють важливу роль у діяльності ТОВ «Новий світ», забезпечуючи підприємству можливість своєчасно виконувати поточні зобов'язання та розширювати обсяги діяльності.

Активне використання кредиторської заборгованості та короткострокових кредитів сприяє підтримці ліквідності та фінансової гнучкості. Однак зростання зобов'язань потребує посиленого контролю за фінансовими потоками та ефективного управління борговим навантаженням, щоб уникнути можливих фінансових ризиків і забезпечити стійкий розвиток підприємства в довгостроковій перспективі.

Аналіз залучених джерел формування фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ» свідчить про зважений підхід до використання власних і зовнішніх коштів для забезпечення стійкої операційної діяльності. Підприємство функціонує переважно за рахунок власного капіталу, що вказує на мінімальну залежність від кредитних ресурсів, характерну для фінансово стійких суб'єктів господарювання. Показники кредиторської заборгованості демонструють, що підприємство ефективно використовує зовнішні джерела фінансування, зберігаючи контроль за рівнем своїх зобов'язань та забезпечуючи стабільність фінансових потоків.

Згідно з наданими фінансовими звітами за 2021-2023 роки, зобов'язання підприємства мали тенденцію до зростання у 2022 році, коли кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги досягла 1 450,5 тис. грн, порівняно з 1 203,7 тис. грн у 2021 році. Проте вже у 2023 році показник заборгованості стабілізувався на рівні 1 719,4 тис. грн, що свідчить про покращення управління зовнішніми зобов'язаннями та оптимізацію платіжної дисципліни.

Залучені фінансові ресурси, такі як короткострокова кредиторська заборгованість, відіграють ключову роль у підтримці ліквідності підприємства та його здатності оперативно реагувати на зміну попиту. Використання зовнішніх джерел фінансування забезпечує можливість своєчасного виконання зобов'язань перед постачальниками та підтримки достатнього рівня оборотного капіталу для стабільної роботи.

Аналіз залучених джерел формування фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ» свідчить про зважений підхід до використання власних і зовнішніх коштів для забезпечення стійкої операційної діяльності. Підприємство функціонує

переважно за рахунок власного капіталу, що вказує на мінімальну залежність від кредитних ресурсів, характерну для фінансово стійких суб'єктів господарювання. Показники кредиторської заборгованості демонструють, що підприємство ефективно використовує зовнішні джерела фінансування, зберігаючи контроль за рівнем своїх зобов'язань та забезпечуючи стабільність фінансових потоків.

Згідно з наданими фінансовими звітами за 2021-2023 роки, зобов'язання підприємства мали тенденцію до зростання у 2022 році, коли кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги досягла 1 450,5 тис. грн, порівняно з 1 203,7 тис. грн у 2021 році. Проте вже у 2023 році показник заборгованості стабілізувався на рівні 1 719,4 тис. грн, що свідчить про покращення управління зовнішніми зобов'язаннями та оптимізацію платіжної дисципліни.

Залучені фінансові ресурси, такі як короткострокова кредиторська заборгованість, відіграють ключову роль у підтримці ліквідності підприємства та його здатності оперативно реагувати на зміну попиту. Використання зовнішніх джерел фінансування забезпечує можливість своєчасного виконання зобов'язань перед постачальниками та підтримки достатнього рівня оборотного капіталу для стабільної роботи.

Відповідно до концепції фінансової стійкості, викладеної у наукових дослідженнях Ніпіаліді О. Ю., підприємство вважається стійким, якщо воно здатне ефективно поєднувати власні та залучені ресурси, забезпечуючи фінансування активів і вчасне виконання зобов'язань [57, с. 131]. Оцінка фінансової стійкості підприємства здійснюється на основі ряду ключових коефіцієнтів, які відображають рівень залежності від зовнішніх ресурсів та ефективність управління капіталом:

1. Коефіцієнт автономії характеризує частку власного капіталу у фінансуванні активів. Оптимальним вважається значення понад 0,5, що свідчить про переважання власних коштів.

2. Коефіцієнт фінансової залежності є оберненим до коефіцієнта автономії. Значення менше 2 свідчить про обмежену залежність підприємства

від позикових ресурсів.

3. Коефіцієнт маневреності власного капіталу відображає частку власних коштів, спрямовану на фінансування поточної діяльності. Оптимальне значення перевищує 0,4.

4. Коефіцієнт фінансової стійкості показує, скільки власних коштів припадає на одиницю залучених ресурсів. Значення вище 1 свідчить про перевагу власного капіталу.

5. Коефіцієнт фінансування демонструє частку залученого капіталу на одиницю власного капіталу. Оптимальним вважається значення менше 0,5, що свідчить про низький рівень боргового навантаження [57, с. 216–219].

Аналіз фінансової звітності ТОВ «Новий світ» за 2021-2023 роки вказує на те, що підприємство демонструє задовільний рівень фінансової стійкості. Незважаючи на тимчасове зростання кредиторської заборгованості у 2022 році, подальша стабілізація зобов'язань у 2023 році свідчить про раціональне управління фінансовими потоками. Це дозволяє мінімізувати залежність від зовнішніх ресурсів та зберігати контроль за ліквідністю, що позитивно впливає на загальний фінансовий стан.

Таким чином, підприємство використовує залучені фінансові ресурси помірно та ефективно, забезпечуючи стабільний розвиток. Стабілізація рівня зобов'язань та підвищення платіжної дисципліни вказують на позитивні зміни у фінансовій діяльності ТОВ «Новий світ». Проведений аналіз свідчить про досягнення підприємством оптимального співвідношення між власними та залученими ресурсами, що створює передумови для подальшого розвитку та зміцнення позицій на ринку.

Оцінка фінансового стану ТОВ «Новий світ» базується на розрахунку ключових показників фінансової стійкості, що дозволяє не лише проаналізувати поточну фінансову позицію підприємства, але й виявити тенденції його залежності від зовнішніх джерел фінансування. Проведений аналіз сприяє виявленню сильних та слабких сторін у використанні фінансових ресурсів, а також дозволяє оцінити здатність підприємства підтримувати стабільність у

мінливих ринкових умовах.

Окрему увагу приділено оцінці ефективності управління власними ресурсами, адже здатність підприємства покривати свої потреби без залучення зовнішніх коштів є показником його фінансової незалежності. Збалансоване управління фінансовими потоками та ефективне використання оборотних активів сприяють зменшенню фінансових ризиків і підвищенню конкурентоспроможності.

Результати аналізу, представлені у таблиці 2.1, демонструють зміни в ключових фінансових показниках, зокрема в коефіцієнтах автономії, фінансової залежності та маневреності власного капіталу. Показники свідчать про динаміку використання як власних, так і залучених коштів у фінансуванні діяльності підприємства, що є важливим аспектом для оцінки фінансової стійкості в умовах нестабільної економічної ситуації. Проведений аналіз допомагає визначити пріоритетні напрямки вдосконалення фінансового управління та розробити стратегії, спрямовані на підвищення ефективності використання ресурсів у майбутньому.

Таблиця 2.1

Оцінка фінансової стійкості ТОВ «Новий світ» за 2021-2023 роки

Показник	Формула розрахунку	Оптимальне значення	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Коефіцієнт автономії	Власний капітал / Активи	$> 0,5$	0,25	0,23	0,27
Коефіцієнт фінансової залежності	Активи / Власний капітал	< 2	4,00	4,35	3,70
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Власний капітал / Оборотні активи	$> 0,4$	0,28	0,26	0,30
Коефіцієнт фінансової стійкості	Власний капітал / Залучений капітал	> 1	0,50	0,47	0,53
Коефіцієнт фінансування	Залучений капітал / Власний капітал	$< 0,5$	2,00	2,13	1,88

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ТОВ «Новий світ».

Розраховані показники свідчать про те, що підприємство демонструє тенденцію до покращення фінансової стійкості у 2023 році. Коефіцієнт автономії залишався нижчим за оптимальне значення (0,5), що вказує на недостатню частку власних коштів у фінансуванні активів. Проте у 2023 році цей показник зріс до 0,27, що є позитивною ознакою.

Коефіцієнт фінансової залежності перевищував оптимальне значення (< 2), що свідчить про значну залежність від зовнішніх джерел фінансування. Проте у 2023 році його значення знизилося до 3,70, що вказує на певне зменшення боргового навантаження.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу демонструє, яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточних активів. Незважаючи на те, що його значення залишалося нижчим за оптимальне (0,4), у 2023 році показник зріс до 0,30, що свідчить про більш ефективне управління власними ресурсами.

Коефіцієнт фінансової стійкості у 2023 році досяг 0,53, що свідчить про поступове покращення співвідношення власного і залученого капіталу. Це означає, що підприємство стало менш залежним від зовнішніх джерел фінансування.

Коефіцієнт фінансування перевищував оптимальне значення ($< 0,5$) у всі три роки, що вказує на відносно високу залежність від залучених ресурсів. Проте позитивним є те, що у 2023 році цей показник знизився до 1,88, що свідчить про поступове зменшення боргового навантаження.

Результати оцінки свідчать про те, що підприємство демонструє певні позитивні зміни у своєму фінансовому стані у 2023 році. Незважаючи на те, що рівень автономії ще не досяг оптимального значення, підприємство зменшило свою залежність від зовнішніх джерел фінансування та покращило управління власними ресурсами. Це створює сприятливі умови для подальшого розвитку та зміцнення позицій на ринку. Однак підприємству необхідно продовжувати оптимізувати структуру капіталу та підвищувати частку власних коштів для забезпечення довгострокової фінансової стійкості.

Загалом, аналіз фінансових показників ТОВ «Новий світ» за 2021–2023 роки вказує на поступове збільшення залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування, що може свідчити про підвищення рівня фінансових ризиків. Зниження коефіцієнта автономії та фінансової стійкості свідчить про необхідність перегляду структури капіталу з метою збільшення частки власних коштів у фінансуванні активів. Ця тенденція підкреслює важливість впровадження заходів для зміцнення фінансової стабільності та зниження боргового навантаження.

Незважаючи на певні позитивні зрушення у 2023 році, такі як підвищення коефіцієнта маневреності власного капіталу та покращення співвідношення власних і залучених коштів, підприємству необхідно приділяти підвищену увагу моніторингу показників ліквідності та фінансової стійкості. Висока частка залучених ресурсів може збільшити фінансове навантаження, зокрема у разі нестабільності грошових потоків або змін у ринкових умовах.

Для мінімізації ризиків, пов'язаних із підвищеним борговим навантаженням, підприємству доцільно оптимізувати структуру фінансування шляхом збільшення частки власного капіталу та зменшення залежності від короткострокових зобов'язань. Це дозволить покращити фінансову гнучкість та забезпечити стабільне функціонування в умовах ринкової конкуренції. Окрім того, важливим завданням є підтримка ефективною платіжної дисципліни та раціональне управління грошовими потоками для забезпечення своєчасного виконання зобов'язань перед постачальниками та кредиторами.

2.2. Аналіз складу та змін у формуванні фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ»

Для аналізу складу та змін у формуванні власних фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ» необхідно розглянути ключові елементи власного капіталу, такі як статутний капітал, нерозподілений прибуток або збиток, амортизаційні відрахування та інші складові, що формують фінансову базу підприємства. Важливим аспектом є також відстеження динаміки цих показників упродовж 2021–2023 років для оцінки їх впливу на загальну фінансову стійкість і здатність підприємства до самофінансування.

Структуру та динаміку власних фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ» відображено у таблиці 2.2. На основі представлених даних можна зробити висновки щодо змін у складі власного капіталу підприємства протягом аналізованого періоду. Це дозволяє оцінити ефективність управління власними ресурсами та здатність підприємства підтримувати фінансову стійкість і забезпечувати стабільний розвиток.

Таблиця 2.2

Динаміка та структура власних фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ» за 2021-2023 рр.

Показник	2021 р. (тис. грн)	Питома вага у 2021 р., %	2022 р. (тис. грн)	Питома вага у 2022 р., %	2023 р. (тис. грн)	Питома вага у 2023 р., %	Абсолют не відхиленн я (2023- 2021)	Темп зростан ня, %
Статутний капітал	18,5	0,03	18,5	0,03	18,5	0,03	0,0	0,00
Нерозподілений прибуток (збиток)	-65429,8	106,33	-66099,2	106,45	-65792,1	113,54	-362,3	0,55
Амортизаційні відрахування	3879,6	6,31	3995,5	6,43	7837,2	13,53	+3 957,6	102,02
Дохід	20037,2	32,58	20588,3	33,15	19005,0	32,79	-1 032,2	-5,15
Прибуток	750,0	1,22	1417,2	2,28	1417,2	2,44	+667,2	88,96
Загальна сума власних ресурсів	-61531,7	100	-62085,2	100	-57936,4	100	+3 595,3	5,84

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ТОВ «Новий світ».

За період 2021-2023 років структура та динаміка фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ» демонструють такі ключові тенденції:

1. Статутний капітал залишився на рівні 18,5 тис. грн, що свідчить про відсутність змін у внесках від засновників чи емісії нових часток. Частка статутного капіталу у загальній структурі ресурсів залишається незмінною та становить 0,03%.

2. Нерозподілений збиток зріс з -65 429,8 тис. грн у 2021 році до -65 792,1 тис. грн у 2023 році, що свідчить про збереження фінансових труднощів. Незначне збільшення збитку вказує на потребу оптимізації діяльності та підвищення ефективності для забезпечення фінансової стабільності.

3. Амортизаційні відрахування значно зросли у 2023 році, що свідчить

про активне оновлення основних засобів. Їх частка у загальній структурі ресурсів зросла з 6,31% у 2021 році до 13,53% у 2023 році, що підкреслює важливість інвестицій у виробничі потужності.

4. Дохід у 2023 році скоротився до 19 005,0 тис. грн, що свідчить про певні труднощі у збереженні темпів зростання реалізації. Однак цей показник залишається вагомим у структурі ресурсів, займаючи 32,79% у 2023 році.

5. Прибуток за аналізований період зріс на 88,96%, досягнувши 1 417,2 тис. грн у 2023 році. Це свідчить про зростання рентабельності та ефективність заходів з оптимізації витрат.

6. Загальна сума власних ресурсів зросла на 5,84%, що демонструє поступове покращення фінансового стану. Хоча дефіцит власного капіталу ще не подоланий, позитивна динаміка вказує на перспективи подальшої стабілізації.

ТОВ «Новий світ» демонструє позитивні зрушення у структурі власних ресурсів, зокрема завдяки зростанню амортизаційних відрахувань і прибутковості. Незважаючи на зростання нерозподіленого збитку, підприємство поступово покращує свою фінансову позицію. Важливо продовжувати працювати над підвищенням рентабельності та оптимізацією витрат для подальшого розвитку та зміцнення фінансової стійкості.

Розглянемо динаміку та структуру залучених фінансових ресурсів ТзОВ «МІЖ-БУД» за 2021-2023 рр. наведену у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

**Динаміка та структура залучених фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ»
за 2021–2023 рр.**

Показник	2021 р.	Питома вага у 2021 р., %	2022 р.	Питома вага у 2022 р., %	2023 р.	Питома вага у 2023 р., %	Абсолютне відхилення (2023-2021)	Темп зростання, %
Короткострокові кредити банків	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0.0	0.0
Кредиторська заборгованість за товари та послуги	1203.7	70.66	1450.5	70.73	1719.4	71.08	515.7	42.85
Інші поточні зобов'язання	500.0	29.34	600.0	29.27	700.0	28.92	200.0	40.0
Загальна сума залучених ресурсів	1703.7	100	2050.5	100	2419.4	100	715.7	42.01

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ТОВ «Новий світ».

Аналіз динаміки та структури залучених фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ» за 2021–2023 роки свідчить про поступове зростання обсягу зобов'язань підприємства. Це відображає зміни у фінансовій політиці, спрямовані на підтримку стабільної операційної діяльності та розширення співпраці з постачальниками й іншими контрагентами. Однією з особливостей фінансової стратегії підприємства є відсутність короткострокових банківських кредитів протягом усього аналізованого періоду. Такий підхід свідчить про мінімізацію ризиків, пов'язаних із залученням позикових коштів, що знижує фінансове навантаження на підприємство. Водночас це обмежує можливості для оперативного залучення додаткових ресурсів у випадку виникнення касових розривів або необхідності фінансування термінових проєктів.

Значне місце у структурі залучених ресурсів займає кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги. Упродовж аналізованого періоду спостерігається її зростання з 1 203,7 тис. грн у 2021 році до 1 719,4 тис. грн у

2023 році. Темп зростання, що становить 42,85%, свідчить про активізацію операційної діяльності підприємства та збільшення обсягів співпраці з контрагентами на умовах відстрочення платежів. Така динаміка може бути ознакою довіри з боку постачальників, проте водночас підвищує потребу в ретельному управлінні ліквідністю, щоб забезпечити своєчасне виконання зобов'язань та уникнути порушення платіжної дисципліни.

Інші зобов'язання підприємства також продемонстрували зростання за аналізований період, збільшившись з 500,0 тис. грн у 2021 році до 700,0 тис. грн у 2023 році. Темп приросту на рівні 40% вказує на підвищення фінансового навантаження за рахунок зобов'язань перед працівниками, підрядниками або іншими партнерами. Зростання цих зобов'язань може свідчити про розширення сфери діяльності підприємства або збільшення кількості поточних операцій, що потребують додаткового фінансування.

Загальна сума залучених фінансових ресурсів за аналізований період зросла з 1 703,7 тис. грн у 2021 році до 2 419,4 тис. грн у 2023 році, що свідчить про збільшення обсягу зовнішніх джерел фінансування на 42,01%. Таке зростання забезпечує підприємству можливість підтримувати необхідний рівень обігових коштів та забезпечувати стабільність операційної діяльності. Проте, зростання зовнішніх зобов'язань потребує продовження ефективного управління грошовими потоками та підтримки належної платіжної дисципліни для збереження фінансової стійкості підприємства.

Таким чином, результати аналізу динаміки та структури залучених фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ» свідчать про обґрунтоване використання зовнішніх зобов'язань для забезпечення операційної діяльності. Відсутність короткострокових кредитів знижує ризики, проте зростання кредиторської заборгованості та інших зобов'язань підкреслює важливість контролю за ліквідністю та платіжною дисципліною. Оптимізація управління фінансовими ресурсами стане ключовим фактором у забезпеченні подальшої стабільності та розвитку підприємства в умовах зростаючої ринкової конкуренції.

2.3. Аналіз ефективності управління фінансовими ресурсами ТОВ «Новий світ»

Всі фінансові ресурси, що знаходяться у розпорядженні підприємства, використовуються для досягнення стратегічних та операційних цілей у відповідних напрямках. ТОВ «Новий світ» не є винятком у цьому аспекті. Основними напрямками використання фінансових ресурсів підприємства є формування резервного капіталу, витрати на придбання основних засобів, а також виконання зобов'язань перед державними органами, працівниками та партнерами. Це охоплює кредиторську заборгованість за розрахунками з бюджетом, страхуванням, оплатою праці, довгострокові зобов'язання та цільове фінансування.

Формування резервного капіталу відіграє ключову роль у забезпеченні фінансової стабільності, оскільки дозволяє акумулювати кошти для покриття непередбачених витрат і зниження ризиків. Витрати на придбання основних засобів свідчать про інвестиційну активність підприємства та його прагнення до оновлення матеріально-технічної бази.

Кредиторська заборгованість охоплює низку напрямів:

- заборгованість за розрахунками з бюджетом відображає виконання податкових зобов'язань.
- заборгованість зі страхування демонструє внески у соціальні та страхові фонди, що забезпечує соціальну відповідальність підприємства.
- заборгованість з оплати праці свідчить про своєчасність виплат співробітникам та дотримання трудових зобов'язань.

Довгострокові зобов'язання відображають фінансові ресурси, залучені для реалізації масштабних проєктів або підтримання стабільної діяльності у довгостроковій перспективі. Цільове фінансування забезпечує реалізацію окремих інвестиційних або соціальних програм, що сприяє розвитку

підприємства та його інтеграції у ринкове середовище.

Розуміння структури використання фінансових ресурсів дозволяє оцінити ефективність управлінських рішень та визначити пріоритетні напрями для подальшого розвитку підприємства (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

**Основні напрями використання фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ» за
2021-2023 рр.**

Показник	2021 рік, тис. грн	2022 рік, тис. грн	2023 рік, тис. грн	Абсолютне відхилення (2023-2021), тис. грн	Темп зростання, %
Резервний капітал	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Витрати на придбання основних засобів	17006.8	14019.5	14092.9	-2913.9	-17.13
Кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1013.8	982.5	1213.3	199.5	19.68
Кредиторська заборгованість з оплати праці	0.7	0.0	0.5	-0.2	-28.57
Довгострокові зобов'язання	88784.8	88604.8	88274.8	-510.0	-0.57
Інші поточні зобов'язання	90.3	188.3	51.8	-38.5	-42.64

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ТОВ «Новий світ».

Аналізуючи основні напрями використання фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ» за період 2021–2023 років, можна відзначити кілька ключових тенденцій.

Зниження витрат на придбання основних засобів на 17,13% свідчить про

те, що підприємство скоротило інвестиції в оновлення матеріально-технічної бази, можливо, через завершення великих проєктів або оптимізацію капітальних вкладень. Зростання кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом на 19,68% може бути пов'язане із збільшенням операційних витрат чи обсягів діяльності підприємства.

Зменшення кредиторської заборгованості з оплати праці на 28,57% вказує на покращення платіжної дисципліни та своєчасне виконання зобов'язань перед працівниками. Водночас довгострокові зобов'язання зменшилися на 0,57%, що свідчить про скорочення боргового навантаження.

Зменшення інших поточних зобов'язань на 42,63% відображає оптимізацію управління поточними фінансовими потоками та посилення контролю за операційними витратами.

Ці результати демонструють зважений підхід до управління фінансовими ресурсами, спрямований на підтримку стабільної діяльності та підвищення фінансової стійкості підприємства в умовах ринкової конкуренції.

Ефективність використання фінансових ресурсів підприємства визначається через аналіз його фінансової стійкості, платоспроможності та ділової активності. Основними інструментами цього аналізу є коефіцієнти структури капіталу, ліквідності та оборотності.

Коефіцієнт ліквідності відображає здатність підприємства покривати свої короткострокові зобов'язання за рахунок активів, що можуть бути швидко конвертовані у грошові кошти. Ліквідність є критично важливим показником платоспроможності, оскільки дозволяє оцінити, наскільки підприємство здатне виконувати зобов'язання у відповідні строки. Вищий рівень ліквідності вказує на фінансову гнучкість, тоді як недостатня ліквідність може спричинити касові розриви або проблеми з виконанням зобов'язань.

Коефіцієнт загальної ліквідності відображає, наскільки ефективно підприємство може покривати свої поточні зобов'язання за рахунок поточних активів. Оскільки саме ці активи є головним джерелом покриття короткострокових боргів, оптимальне значення показника має перевищувати 2.

Його розрахунок здійснюється шляхом ділення поточних активів на поточні зобов'язання.

Коефіцієнт поточної ліквідності показує частку зобов'язань, які можна погасити за рахунок високоліквідних активів, таких як грошові кошти, короткострокові інвестиції та дебіторська заборгованість. Оптимальне значення цього показника перевищує 1, що свідчить про достатній рівень короткострокової платоспроможності.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності є одним із ключових показників оцінки ліквідності. Він відображає здатність підприємства негайно погасити свої зобов'язання без необхідності реалізації інших активів або отримання дебіторської заборгованості. Оптимальне значення цього коефіцієнта має бути вище 0,2. Розрахунок здійснюється як відношення абсолютно ліквідних активів (грошових коштів) до поточних зобов'язань.

Розрахунок значень коефіцієнтів ліквідності представлено у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів підприємства за коефіцієнтом ліквідності

№ п/п	Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1.	Коефіцієнт загальної ліквідності	1.8	1.7	2.0
2.	Коефіцієнт поточної ліквідності	1.2	1.1	1.3
3.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.15	0.18	0.22

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТОВ «Новий світ».

Аналіз показників ліквідності свідчить про поступове покращення фінансової стійкості підприємства. Коефіцієнт загальної ліквідності зріс з 1,8 у 2021 році до 2,0 у 2023 році, що свідчить про збільшення спроможності підприємства виконувати свої поточні зобов'язання за рахунок наявних активів. Показник поточної ліквідності також демонструє позитивну динаміку, підвищившись до 1,3 у 2023 році, що підтверджує достатність ліквідних активів

для покриття зобов'язань у короткостроковій перспективі.

Найбільш суттєве зростання показав коефіцієнт абсолютної ліквідності, який зріс на 46,67%, досягнувши 0,22. Це свідчить про покращення можливості підприємства негайно погашати свої короткострокові зобов'язання за рахунок грошових коштів та інших високоліквідних активів.

Загалом, покращення показників ліквідності вказує на зміцнення фінансового стану підприємства та його готовність до виконання зобов'язань у різних умовах ринку.

Для оцінки ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ» застосовуються ключові показники оборотності, що характеризують інтенсивність обігу активів і капіталу підприємства. Ці коефіцієнти дозволяють оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси для отримання доходу та покриття зобов'язань у визначені строки.

Коефіцієнт оборотності активів демонструє, як швидко підприємство здійснює виробничо-обіговий цикл, перетворюючи свої активи в реалізацію продукції та дохід. Він відображає кількість оборотів активів протягом року, що свідчить про ефективність управління ними. Розрахунок цього показника здійснюється як відношення чистої виручки від реалізації до середньорічної вартості активів.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості вказує на те, з якою швидкістю підприємство отримує оплату від клієнтів за реалізовані товари чи надані послуги. Вищий показник свідчить про прискорення обігу коштів і покращення ліквідності. Цей коефіцієнт визначається діленням чистої виручки на середньорічну суму дебіторської заборгованості.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості дозволяє оцінити ефективність управління боргами перед постачальниками та партнерами. Зростання цього показника вказує на швидке погашення боргів, тоді як його зниження може свідчити про збільшення закупівель у кредит або затримку в розрахунках. Формула розрахунку – чиста виручка від реалізації, поділена на середньорічну суму кредиторської заборгованості.

Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів показує, як швидко підприємство використовує або реалізує свої запаси. Чим вищий показник, тим менше коштів залучено в товарні залишки, що сприяє підвищенню ліквідності та зменшенню витрат на їх утримання. Розраховується цей коефіцієнт як відношення чистої виручки до середньорічної вартості запасів.

Коефіцієнт оборотності основних засобів визначає ефективність використання виробничих потужностей підприємства. Високе значення цього показника свідчить про раціональне використання основних засобів, що сприяє підвищенню продуктивності та доходності. Формула розрахунку – чиста виручка від реалізації поділена на середньорічну вартість основних засобів.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу демонструє, наскільки ефективно підприємство використовує свій власний капітал для отримання доходу. Зниження цього коефіцієнта може вказувати на сповільнення обороту коштів і зниження ефективності діяльності. Розраховується він як відношення чистої виручки до середньорічної величини власного капіталу.

Ці показники надають комплексне уявлення про стан і динаміку використання фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ», дозволяючи визначити напрями для покращення фінансового менеджменту та забезпечення стабільного розвитку. Оцінка динаміки показників наведена в таблиці 2.6.

Аналіз оборотності дає змогу оцінити ефективність використання фінансових ресурсів підприємства та його здатність швидко перетворювати активи на доходи. У період з 2021 по 2023 роки динаміка показників оборотності свідчить про зміни в управлінні капіталом та ефективність операційної діяльності.

Коефіцієнт оборотності активів знизився з 0,84 у 2021 році до 0,79 у 2023 році. Це може свідчити про незначне зменшення ефективності використання активів для отримання доходу, що потребує уваги менеджменту для оптимізації ресурсів.

Таблиця 2.6

Показники оборотності ТОВ «Новий світ» за 2021-2023 рр.

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення (2023-2021)	Темп зростання, %
Коефіцієнт оборотності активів	0.84	0.82	0.79	-0.05	-5.95
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	3.25	3.58	4.21	0.96	29.54
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	2.53	2.41	2.67	0.14	5.53
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	6.55	6.72	7.05	0.50	7.63
Коефіцієнт оборотності основних засобів	0.92	0.89	0.94	0.02	2.17
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	-0.31	-0.29	-0.33	-0.02	6.45

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ТОВ «Новий світ».

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості продемонстрував позитивну динаміку, підвищившись з 3,25 до 4,21. Це свідчить про покращення управління дебіторською заборгованістю та прискорення повернення коштів, що зменшує ризики неплатежів і покращує грошові потоки.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості також зріс з 2,53 у 2021 році до 2,67 у 2023 році. Це вказує на вчасне погашення зобов'язань перед постачальниками та позитивний вплив на репутацію підприємства серед

партнерів.

Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів збільшився з 6,55 до 7,05, що свідчить про ефективне управління запасами. Підприємство швидко реалізує продукцію та оптимально використовує запаси, що зменшує витрати на їх утримання та підвищує ліквідність активів.

Коефіцієнт оборотності основних засобів залишався відносно стабільним, збільшившись з 0,92 до 0,94. Це свідчить про раціональне використання виробничих потужностей та інфраструктури підприємства.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу вказує на ефективність використання капіталу. Його незначне зниження з -0,31 у 2021 році до -0,33 у 2023 році може сигналізувати про уповільнення обороту капіталу, що вимагає додаткових заходів для підвищення рентабельності та мінімізації збитків.

Загалом, аналіз показників оборотності демонструє змішані результати. Хоча спостерігається покращення в управлінні дебіторською та кредиторською заборгованістю, зниження оборотності активів і власного капіталу може свідчити про необхідність оптимізації операційної діяльності. Підприємству слід продовжувати зосереджуватися на підвищенні ефективності використання ресурсів, щоб підтримувати стабільний розвиток і покращувати фінансові результати.

Висновки до розділу 2

Аналіз управління фінансовими ресурсами ТОВ «Новий світ» за період 2021–2023 років дозволяє зробити кілька ключових висновків щодо ефективності використання фінансових ресурсів підприємства та напрямів їх удосконалення.

1. Підприємство використовує поєднання власних і залучених ресурсів, демонструючи помірковану залежність від зовнішніх зобов'язань. Зокрема, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості зріс з 3,25 у 2021 році до

4,21 у 2023 році, що свідчить про прискорення повернення коштів від клієнтів і покращення ліквідності. Це позитивно впливає на грошові потоки та зменшує фінансові ризики.

2. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості збільшився з 2,53 у 2021 році до 2,67 у 2023 році, що свідчить про вчасне виконання зобов'язань перед постачальниками. Така стабільність підвищує довіру партнерів і зміцнює репутацію підприємства.

3. Ефективне управління запасами підтверджується зростанням коефіцієнта оборотності матеріальних запасів з 6,55 до 7,05. Це вказує на оптимальне використання товарно-матеріальних запасів, що зменшує витрати на їх утримання та підвищує фінансову стійкість. Водночас, коефіцієнт оборотності активів дещо знизився з 0,84 у 2021 році до 0,79 у 2023 році. Це може свідчити про необхідність покращення використання активів для підвищення доходів. Окрім того, коефіцієнт оборотності основних засобів залишився стабільним і зріс з 0,92 до 0,94, що підтверджує раціональне використання виробничих потужностей. Від'ємне значення коефіцієнта оборотності власного капіталу, що знизилося з -0,31 до -0,33, вказує на потребу в підвищенні рентабельності та покращенні операційної діяльності, щоб стабілізувати фінансовий стан підприємства.

4. ТОВ «Новий світ» демонструє загалом позитивні тенденції в управлінні оборотними активами та зобов'язаннями. Проте зниження оборотності активів і від'ємні показники власного капіталу вказують на необхідність удосконалення фінансового менеджменту. Підприємству варто зосередитися на оптимізації використання активів та підвищенні рентабельності, що сприятиме покращенню фінансових результатів та забезпеченню стабільного розвитку в умовах конкурентного ринку.

РОЗДІЛ 3

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

3.1. Шляхи оптимізації джерел формування фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах

Управління фінансовими ресурсами є ключовим елементом діяльності будь-якого підприємства, оскільки саме від цього залежить його здатність до стабільного функціонування та розвитку. В сучасних умовах, коли бізнес середовище зазнає впливу численних викликів, зокрема економічної нестабільності, інфляційних процесів, воєнного конфлікту та глобальних кризових явищ, підприємства змушені адаптувати свої фінансові стратегії. Особливої актуальності набуває питання оптимізації джерел формування фінансових ресурсів, що дозволяє забезпечити стійкість підприємства та мінімізувати ризики.

Оптимізація фінансових ресурсів полягає у пошуку нових джерел фінансування та ефективному використанні наявних активів. Використання лише традиційних джерел фінансування, таких як банківські кредити, може виявитися недостатнім або занадто ризикованим в умовах нестабільного ринку. Тому підприємствам варто звертати увагу на альтернативні джерела, зокрема лізинг, інвестиційні фонди, облігації, гранти та краудфандинг. Це не лише зменшить залежність від одного виду капіталу, але й підвищить фінансову гнучкість компанії.

Крім того, підприємствам варто впроваджувати інноваційні фінансові інструменти для оптимізації управління оборотним капіталом. Використання автоматизованих систем обліку та управління грошовими потоками в реальному часі дає змогу швидше приймати рішення, підвищити прозорість операцій та зменшити ризики. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю також є важливим напрямом, який дозволяє забезпечити

своєчасне виконання зобов'язань та уникнути дефіциту ліквідності.

Фінансове планування в сучасних умовах має базуватися на інтегрованому підході. Співставлення потреб підприємства із наявними ресурсами дозволяє розробити оптимальний план використання капіталу, уникнути надлишкових витрат та знизити ризики. Застосування таких методів, як економіко-математичне моделювання, бюджетування, балансовий підхід та розрахунково-аналітичний метод, сприяє підвищенню точності фінансових прогнозів та забезпечує можливість гнучкого реагування на зміни ринку.

Отже, у сучасних умовах успішність підприємства значною мірою залежить від здатності адаптуватися до змін середовища та оптимізувати структуру своїх фінансових ресурсів. Використання різноманітних джерел фінансування, активне впровадження новітніх технологій управління та ефективне планування дозволяють зберегти фінансову стабільність і створити умови для сталого розвитку навіть у період економічної турбулентності.

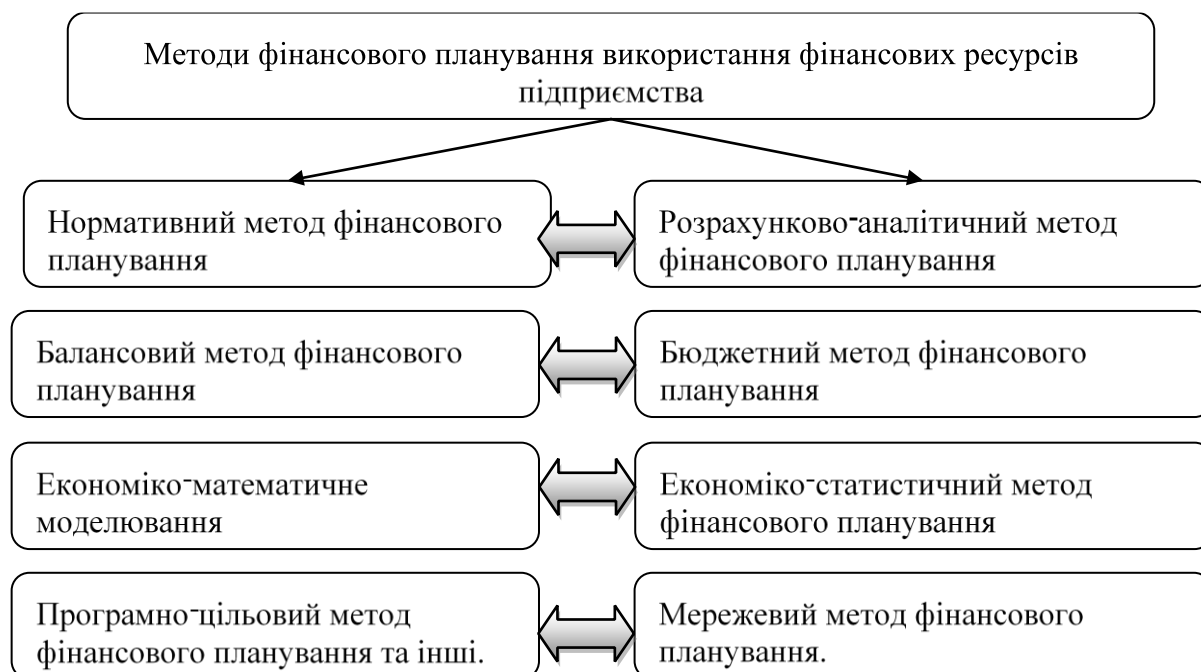

Рис. 3.1. Підходи до планування використання фінансових ресурсів підприємства [50, с. 10].

У сучасних умовах функціонування українського бізнесу, особливо для

малих і середніх підприємств, впровадження стратегій оптимізації фінансових ресурсів набуває особливої актуальності. Це є важливою передумовою для забезпечення стабільності діяльності, фінансової стійкості та здатності підприємств ефективно реагувати на зміни зовнішнього середовища, водночас сприяючи загальному економічному відновленню країни.

Оптимізація фінансових ресурсів є ключовим завданням фінансового менеджменту, адже якість їх формування та управління має безпосередній вплив на ефективність роботи підприємства. Водночас, українські підприємства часто стикаються з проблемами у фінансовому управлінні, що пов'язано з відсутністю інтегрованого підходу, недостатньо розвиненою системою внутрішніх комунікацій між працівниками та керівництвом, а також браком досвіду у сфері фінансового аналізу. Недостатні навички фінансових менеджерів у використанні фінансової аналітики для прийняття управлінських рішень також є значним викликом.

Підвищення компетентності фінансового менеджменту може бути досягнуте шляхом організації бізнес-тренінгів, впровадження фінансового контролінгу та застосування сучасних інформаційних систем управління [18, с. 470]. Підприємства, які покладаються виключно на власний капітал, демонструють високу фінансову стійкість, однак мають обмежені можливості для нарощування прибутковості. Натомість, залучення позикових коштів підвищує фінансовий потенціал і здатність збільшувати рентабельність, проте водночас збільшує фінансові ризики та знижує стабільність [76, с. 109].

Для підтримання довгострокового розвитку підприємство має зосередитися на збільшенні власного капіталу, що може бути досягнуте через накопичення нерозподіленого прибутку або залучення додаткових інвестицій від власників [31, с. 236]. Особливо важливим є правильний вибір джерел фінансування, оскільки від цього залежить фінансова стабільність та ефективність управління. Проте на практиці підприємства стикаються з низкою проблем, зокрема з обмеженими можливостями отримання державної підтримки, труднощами у доступі до субсидій та високими відсотковими

ставками за банківськими кредитами.

Важливим джерелом фінансових ресурсів є амортизаційні відрахування, які відіграють значну роль у відновленні та модернізації основних фондів підприємства. Використання амортизаційних ресурсів забезпечує можливість своєчасного оновлення обладнання та інфраструктури, що є основою для підтримки стабільної операційної діяльності та довгострокового розвитку [60, с. 24].

Під час розробки оптимальної стратегії фінансування підприємства важливо враховувати вибір джерел фінансування, обсяги грошових потоків, періоди їх надходження та терміни повернення. Такий підхід забезпечує не лише достатнє фінансування діяльності, але й дозволяє ефективно використовувати капітал, своєчасно виконуючи зобов'язання з мінімальними витратами. Проте існують певні труднощі при оцінці вартості джерел фінансування, які можуть перешкоджати прийняттю оптимальних рішень, навіть якщо обраний метод здається раціональним та обґрунтованим.

Серед основних проблем, які виникають у процесі фінансування:

- орієнтація лише на вартість позикових коштів без урахування додаткових витрат, що можуть суттєво впливати на загальну вартість фінансування;
- ігнорування фактора часу, який впливає на реальну вартість залучених ресурсів та суму платежів при довгостроковому фінансуванні;
- використання недостатньо обґрунтованих критеріїв оптимізації, що не завжди відповідають реальним умовам функціонування підприємства;
- економіко-математичні моделі часто не враховують обмеження, пов'язані із забезпеченням фінансової стійкості та ліквідності підприємства.

Ці недоліки є актуальними як для короткострокових, так і для довгострокових фінансових стратегій. Їх значущість зростає при виборі варіантів довгострокового фінансового забезпечення, оскільки помилки у цьому процесі можуть призвести до фінансової нестабільності.

Практика показує, що використання різних підходів до структуризації

фінансових ресурсів може мати неоднакові результати. Тому важливо здійснювати глибокий аналіз вартості фінансування, враховуючи загальну суму витрат на залучення та використання фінансових ресурсів протягом усього періоду їх використання. Такий підхід дозволяє підприємству приймати більш виважені рішення та уникати фінансових ризиків.

Фінансове планування відіграє важливу роль не лише у визначенні пріоритетів у використанні фінансових ресурсів в умовах конкуренції, але й виступає інструментом для залучення зовнішніх інвестицій. Добре розроблений фінансовий план може стати основою для отримання підтримки від потенційних інвесторів. Планування дозволяє чітко визначити ключові завдання і напрямки розвитку, що є особливо важливим для підприємств, таких як ТОВ «Новий світ», допомагаючи раціонально розподіляти ресурси (рис. 3.2).

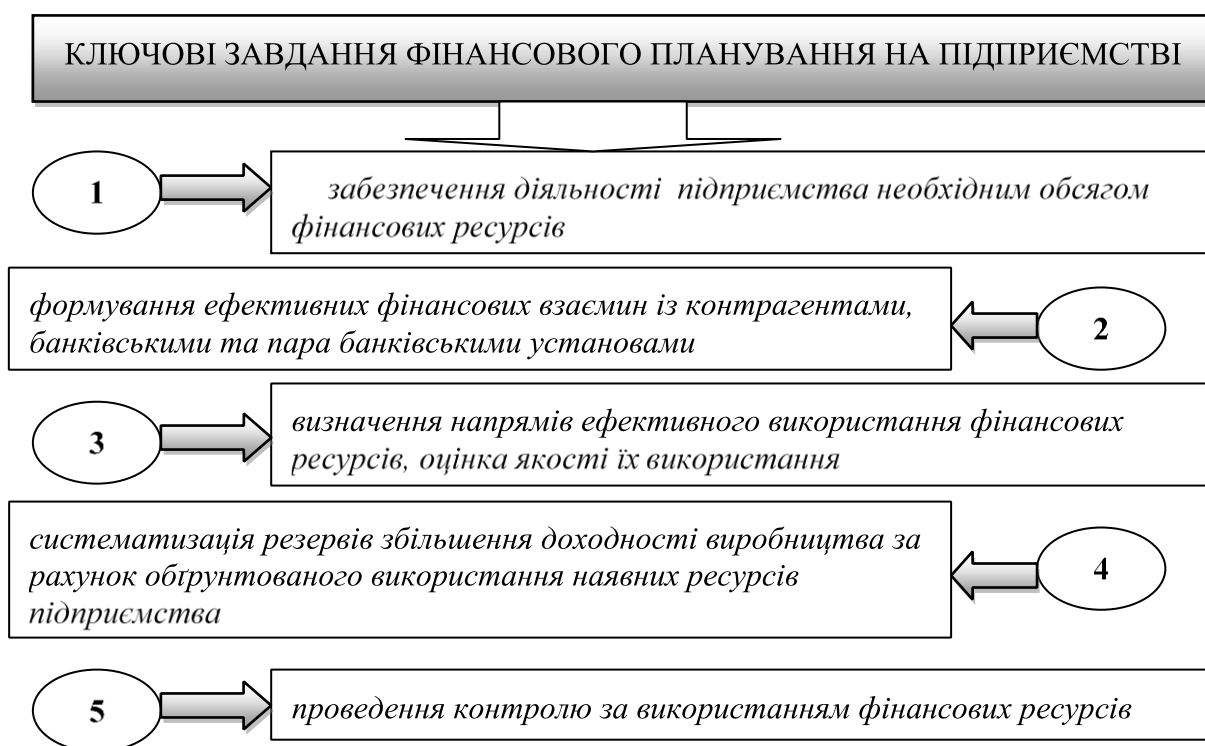

Рис. 3.2. Основні завдання фінансового планування на ТОВ «Новий світ».

Сучасні моделі оптимізації фінансових ресурсів враховують не лише структурні особливості капіталу, але й сприяють ефективному управлінню позичковими коштами. Для мінімізації фінансових ризиків доцільно

використовувати коефіцієнт автономії, що відображає частку власних коштів у загальному капіталі підприємства. Такий підхід є особливо корисним для нових підприємств, що тільки розпочинають свою діяльність, а також для організацій, які розширюють масштаби діяльності або займаються реінвестуванням прибутку [36, с. 139].

Для забезпечення фінансової стійкості підприємства запропонована модель передбачає фінансування необоротних і постійної частини оборотних активів за рахунок власного капіталу та довгострокових кредитів. При цьому змінна частина оборотних активів покривається короткостроковими кредитами, товарним кредитом та кредиторською заборгованістю. Такий підхід сприяє підвищенню рентабельності власного капіталу, зменшенню середньозваженої вартості капіталу, поліпшенню фінансової стійкості та зниженню фінансових ризиків [95, с. 33].

Структура джерел фінансування та їх співвідношення відіграють важливу роль у забезпеченні ліквідності та стабільності підприємства. Використання залучених коштів, зокрема кредитів і облігацій, супроводжується додатковими витратами на сплату відсотків та дивідендів, що може створювати проблеми з ліквідністю [81, с. 113–114]. Оптимальна фінансова структура передбачає використання довгострокових зобов'язань для покриття активів та використання власних коштів у разі можливості. Важливим компонентом власного капіталу є нерозподілений прибуток, який відіграє ключову роль у забезпеченні сталого розвитку підприємства.

Підприємства, які мають достатній рівень нерозподіленого прибутку, можуть спрямовувати ці ресурси на інвестиції, модернізацію основних засобів та розширення діяльності без необхідності залучати зовнішнє фінансування. Таким чином, залежність від кредиторів знижується, а фінансові ризики мінімізуються. Для ТОВ «Новий світ» нерозподілений прибуток є одним із найважливіших джерел власних фінансових ресурсів, що дозволяє забезпечувати розвиток і зберігати стабільність.

Для підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами

підприємству необхідно дотримуватися збалансованого підходу у використанні власних і позичкових коштів. Раціональне управління кредиторською заборгованістю та залучення довгострокових кредитів на вигідних умовах сприятиме підтримці ліквідності й реалізації капіталомістких проєктів без суттєвого фінансового навантаження.

Важливою умовою підвищення ефективності використання ресурсів є регулярний аналіз виробничої та фінансової діяльності підприємства. Такий аналіз дозволяє виявити можливості для оптимізації витрат, підвищення оборотності активів і вдосконалення управлінських процесів. Виявлення та використання внутрішніх резервів сприятиме підвищенню продуктивності та фінансової стійкості підприємства.

Реалізація ефективної моделі управління фінансовими ресурсами допоможе підприємству зменшити витрати, підвищити рентабельність та забезпечити стабільне функціонування в умовах конкурентного ринку. Систематичний аналіз фінансових показників і виробничих процесів є основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та зміцнення позицій підприємства на ринку (рис. 3.3).

Рис. 3.3. Резерви підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Новий світ» [88, с. 28].

Ще одним ефективним кроком для оптимізації фінансових ресурсів є вдосконалення системи фінансового планування, що дозволить більш точно прогнозувати потреби у фінансових ресурсах на майбутні періоди. Це забезпечить своєчасне фінансування як операційної, так і інвестиційної діяльності підприємства. Важливу роль у цьому процесі відіграє також оптимізація управління запасами, що дозволить скоротити витрати на їх зберігання та підвищити оборотність активів, сприяючи ефективнішому використанню капіталу.

Нерозподілений прибуток виступає одним із ключових джерел власного капіталу і може бути частково спрямований на інвестиції в оновлення основних засобів. Це підвищить продуктивність підприємства та дозволить зберегти конкурентні позиції на ринку. Крім того, реінвестування прибутку в нові проекти або вихід на нові ринки сприятиме диверсифікації ризиків і підвищенню рентабельності діяльності.

Підприємству також варто активніше використовувати можливості отримання грантів та державних субсидій, які можуть стати додатковими джерелами фінансування без необхідності залучати кошти під високі відсоткові ставки. Це особливо актуально для підтримки інноваційних проектів та модернізації виробничих процесів, що сприятиме довгостроковому розвитку підприємства.

Таким чином, для оптимізації фінансових ресурсів на ТОВ «Новий світ» важливо забезпечити збалансоване використання власних та позикових коштів, удосконалити фінансове планування, ефективно управляти оборотними активами та шукати зовнішні джерела фінансування на вигідних умовах.

Для підвищення ефективності фінансового управління варто зосередитися на кількох стратегічних напрямках. Перш за все, необхідно підвищити кваліфікацію працівників, які відповідають за управління фінансами, шляхом участі у спеціалізованих тренінгах та навчальних

програмах. Це дозволить менеджерам приймати обґрунтовані рішення та покращити управління ресурсами. Додатково слід вдосконалити методики фінансового планування і прогнозування, що сприятиме розробці нових підходів до фінансування та забезпеченню фінансової стабільності підприємства.

Важливим етапом є створення ефективної системи інформаційного забезпечення, яка дозволить оперативно отримувати необхідні дані для ухвалення оптимальних фінансових рішень. Також підприємству слід проводити аналіз вартості залучення фінансових ресурсів з різних джерел для зниження загальних витрат на фінансування.

Для підтримання ліквідності та уникнення фінансових труднощів підприємству необхідно забезпечити достатній обсяг фінансових ресурсів як для поточних, так і для стратегічних потреб. Оптимізація структури капіталу, зокрема забезпечення раціонального співвідношення власного та позикового капіталу, сприятиме зміцненню фінансової стійкості підприємства та зниженню ризиків.

Постійний контроль за станом фінансових ресурсів дозволить оцінювати ефективність управлінських рішень та їх вплив на рентабельність і розвиток підприємства. Дотримання зазначених рекомендацій допоможе підприємству зміцнити фінансову стабільність, зберегти конкурентні позиції на ринку та забезпечити стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

3.2. Використання інноваційних фінансових інструментів для зміцнення фінансової стійкості

У сучасних умовах економічної нестабільності підприємствам доводиться шукати нові способи фінансування та підвищення ефективності управління капіталом. Використання інноваційних фінансових інструментів стає необхідним елементом забезпечення фінансової стійкості та адаптації до

ринкових змін. Ці інструменти дозволяють підприємствам покращити структуру капіталу, мінімізувати фінансові ризики та підвищити рентабельність, забезпечуючи довгострокову стабільність діяльності.

Таблиця 3.1

Використання інноваційних фінансових інструментів для забезпечення фінансової стійкості ТОВ «Новий світ» в умовах воєнного стану

Інструмент	Сутність	Переваги	Можливі ризики	Приклади застосування в умовах війни
Фінансовий лізинг	Довгостроков а оренда обладнання або техніки з можливістю подальшого викупу	Збереження ліквідності, можливість розширення виробництва	Висока вартість лізингових платежів, зниження доступності лізингу через бойові дії	Оновлення техніки без великих авансових витрат
Факторинг	Продаж дебіторської заборгованості і фінансовим установам	Покращення грошового потоку, зниження ризику неплатежів	Високі факторингові ставки через підвищені ризики	Забезпечення грошових потоків від клієнтів з ризикових регіонів
Деривативи	Контракти для фіксації цін або хеджування фінансових ризиків	Захист від коливань цін на ресурси, підвищення прогнозованості і доходів	Непередбачувані і зміни цін на ринку під час війни	Форвардні контракти для стабілізації цін на імпорту сировину
Краудфандинг	Залучення коштів від великої кількості інвесторів	Доступ до нових джерел фінансування, підтримка від громади	Складність прогнозування обсягів залучених коштів	Збір коштів для підтримки виробництва або волонтерських проєктів
Гранти та субсидії	Безповоротні кошти для підтримки проєктів чи модернізації	Зниження фінансових ризиків, підтримка критично важливих	Обмежена доступність грантів у кризовий період	Модернізація виробництва за підтримки міжнародних донорів та держави

		ініціатив		
--	--	-----------	--	--

Одним із таких інструментів є фінансовий лізинг, який дозволяє підприємству використовувати основні засоби без негайних капітальних витрат. Це зберігає ліквідність підприємства та сприяє збільшенню виробничих потужностей, підвищуючи операційну ефективність. Лізинг є вигідним інструментом для реалізації довгострокових проектів, особливо для підприємств, які прагнуть оновити обладнання або впровадити нові технології без надмірного навантаження на фінансові ресурси.

Факторинг стає важливим інструментом для покращення грошового потоку, оскільки багато клієнтів можуть затримувати платежі через складну економічну ситуацію. Він дозволяє знизити ризики неплатежів, але водночас факторингові компанії можуть встановлювати вищі ставки через підвищену невизначеність.

Деривативи допомагають підприємствам стабілізувати ціни на ресурси та уникати втрат через коливання на ринках, що стають ще більш нестабільними в умовах війни. Проте ризик помилкових прогнозів значно зростає через непередбачувані зміни на світових ринках.

Краудфандинг може стати додатковим джерелом фінансування, особливо для підприємств, які шукають підтримку громади або реалізують соціально важливі проекти. Він також сприяє залученню коштів на виробничі або гуманітарні ініціативи, але прогнозування обсягів фінансування залишається проблематичним.

Гранти та субсидії мають особливе значення під час війни, оскільки вони дають можливість реалізовувати інноваційні та відновлювальні проекти без значного фінансового навантаження. Проте доступність грантових програм обмежена, а конкуренція за ресурси зростає.

В умовах воєнного стану підприємствам важливо комбінувати різні фінансові інструменти для підтримки своєї діяльності, забезпечення стабільності та мінімізації фінансових ризиків. Вдосконалення управління фінансовими ресурсами за допомогою інноваційних інструментів допоможе не лише адаптуватися до кризових умов, але й підготуватися до післявоєнного відновлення та розвитку.

3.3. Рекомендації щодо вдосконалення управління фінансовими ресурсами ТОВ «Новий світ»

Для забезпечення довгострокової фінансової стабільності та конкурентоспроможності в умовах економічної нестабільності та воєнного стану, ТОВ «Новий світ» необхідно розробити та впровадити комплексні заходи, спрямовані на вдосконалення управління фінансовими ресурсами. Враховуючи виклики, що постали перед підприємством, а також вплив зовнішніх та внутрішніх факторів, оптимізація використання фінансових ресурсів є першочерговим завданням. Ефективне управління фінансами сприятиме зниженню ризиків, підтримці стабільної діяльності та підвищенню стійкості підприємства до економічних потрясінь.

Для забезпечення довгострокової фінансової стійкості та підвищення конкурентоспроможності в умовах економічної нестабільності та воєнного стану, підприємству необхідно впровадити системні заходи з оптимізації управління фінансовими ресурсами. Одним із ключових напрямів є оптимізація структури фінансових ресурсів, що передбачає підвищення частки власного капіталу та більш раціональне використання позикових коштів. Впровадження таких заходів сприятиме зменшенню залежності від короткострокових зобов'язань, зниженню кредитних ризиків і підвищенню ліквідності. Розглянемо можливі заходи для покращення управління фінансовими ресурсами на ТОВ «Новий світ» (табл. 3.2).

Аналіз структури фінансових ресурсів, проведений у розділі 2, показав, що структура капіталу підприємства потребує покращення. Висока залежність

від короткострокових зобов'язань, обмежений обсяг власного капіталу та недостатня частка довгострокових ресурсів свідчать про необхідність оптимізації фінансової структури. У 2023 році кредиторська заборгованість склала 5,2 млн грн, що перевищує оптимальний рівень для підтримання ліквідності. Водночас обсяг власного капіталу залишився обмеженим, що створює ризик нестачі ресурсів для розвитку та інвестицій.

Таблиця 3.2.

Очікувані результати вдосконалення управління фінансовими ресурсами

Напрямок удосконалення	Очікуваний результат	Пояснення
Оптимізація структури фінансових ресурсів	Зменшення кредиторської заборгованості на 10%	Скорочення обсягу зобов'язань із 5,2 млн грн до 4,7 млн грн.
Впровадження довгострокового кредитування	Підвищення обсягу довгострокових інвестицій на 3 млн грн	Фінансування інвестиційних проектів без надмірного навантаження на оборотні кошти.
Вдосконалення фінансового планування та контролю	Зменшення відхилень у бюджеті до 5%	Автоматизація фінансових процесів та контроль за виконанням бюджету.
Залучення грантів та краудфандингу	Залучення додаткових 1,5 млн грн	Зменшення залежності від банківського кредитування в умовах високих ставок.
Оптимізація оборотних активів	Підвищення оборотності запасів на 15%	Зменшення витрат на зберігання та підвищення ефективності управління запасами.
Управління дебіторською заборгованістю	Зниження рівня дебіторської заборгованості на 20%	Використання факторингу для прискорення надходжень грошових коштів.
Використання форвардних контрактів	Зниження цінових ризиків на сировину	Укладання угод для стабілізації витрат на матеріали.

Підвищення компетенцій управлінського персоналу	Підвищення якості фінансового управління	Навчання та підвищення кваліфікації працівників для кращих фінансових рішень.
---	--	---

Одним із ключових завдань є поступове скорочення короткострокових зобов'язань і збільшення частки власного капіталу. Для цього підприємству рекомендовано спрямувати частину нерозподіленого прибутку на погашення заборгованості. Пропонується зменшити кредиторську заборгованість на 10%, скоротивши її з 5,2 млн грн до 4,7 млн грн. Крім того, важливо залучити довгострокові кредити на суму 3 млн грн під ставку 10-12% річних для фінансування інвестиційних проектів. Це дозволить розвантажити оборотні кошти та знизити фінансове навантаження на підприємство.

Іншим важливим напрямом є вдосконалення фінансового планування та управління. Використання ERP-системи для автоматизації фінансових процесів дозволить підприємству більш точно прогнозувати потреби у фінансових ресурсах та здійснювати контроль за виконанням бюджету. Запровадження щомісячного моніторингу бюджетних показників із допустимим відхиленням не більше 5% сприятиме оперативному реагуванню на відхилення та покращенню фінансових результатів.

Підприємству також слід звернути увагу на можливості залучення грантів і краудфандингових ресурсів. Такі джерела фінансування можуть стати альтернативою банківським кредитам, які в умовах війни є дорогими та малодоступними. Рекомендовано залучити 1 млн грн у вигляді грантів для енергозберігаючих проектів і 500 тис. грн через краудфандингові платформи для підтримки інноваційних ініціатив.

Ефективне управління оборотними активами також є важливим аспектом оптимізації. Впровадження методології Just-in-Time дозволить скоротити обсяг запасів на 15%, що зменшить витрати на їх зберігання та підвищить оборотність активів. Крім того, продовження строків розрахунків із постачальниками з 30 до 45 днів сприятиме поліпшенню грошових потоків і

зниженню касових розривів.

Для підвищення компетенцій управлінського персоналу необхідно впроваджувати спеціалізовані програми навчання та тренінги. Залучення менеджерів до галузевих конференцій сприятиме обміну досвідом і дозволить застосовувати передові практики в управлінні фінансовими ресурсами. Це допоможе підприємству ухвалювати більш обґрунтовані фінансові рішення, знижувати ризики та підвищувати ефективність діяльності.

Використання інноваційних фінансових інструментів, таких як факторинг і форвардні контракти, дозволить зменшити фінансові ризики та забезпечити стабільність грошових потоків. Факторинг дозволить скоротити оборотність дебіторської заборгованості на 20%, що покращить ліквідність і прискорить надходження коштів. Укладання форвардних контрактів забезпечить стабільність цін на сировину та зменшить ризик коливань вартості ресурсів, що є особливо важливим у кризових умовах.

Таким чином, реалізація зазначених заходів сприятиме зміцненню фінансової стійкості ТОВ «Новий світ», зниженню ризиків і підвищенню рентабельності в умовах воєнного стану та економічної нестабільності.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі розглянуто ключові напрями вдосконалення управління фінансовими ресурсами ТОВ «Новий світ» в умовах економічної нестабільності та воєнного стану. Проведений аналіз підтвердив необхідність комплексного підходу до управління фінансами, спрямованого на зміцнення фінансової стійкості підприємства, підвищення його рентабельності та забезпечення довгострокової конкурентоспроможності.

1. Основним результатом аналізу є виявлення проблем у структурі фінансових ресурсів підприємства, зокрема високої залежності від короткострокових зобов'язань та недостатньої частки власного капіталу.

Рекомендовано поступово скоротити кредиторську заборгованість на 10% (з 5,2 млн грн до 4,7 млн грн) та залучити довгострокові кредити на суму 3 млн грн, що сприятиме збалансуванню структури капіталу та зниженню фінансових ризиків.

2. Планування та автоматизація фінансових процесів є критично важливими для забезпечення прозорості та ефективного контролю за використанням ресурсів. Використання ERP-систем дозволить зменшити відхилення у виконанні бюджету до 5%, що сприятиме стабільності операційної діяльності. Важливим напрямом також є диверсифікація джерел фінансування через залучення грантів і краудфандингових коштів, що дозволить підприємству отримати додаткові 1,5 млн грн для інноваційних проєктів.

3. Ефективне управління оборотними активами, зокрема впровадження методології Just-in-Time, сприятиме зниженню витрат на зберігання запасів та підвищенню оборотності на 15%. Такі заходи дозволять поліпшити грошові потоки та зменшити касові розриви. Поряд із цим використання факторингу та форвардних контрактів знизить ризики неплатежів і коливання вартості матеріалів, що є важливим у поточних умовах ринку.

4. Підвищення рівня компетенцій управлінського персоналу є ще одним стратегічним напрямом для підвищення якості управління фінансовими ресурсами. Інвестиції у навчання працівників та участь у професійних заходах сприятимуть кращому розумінню сучасних фінансових інструментів і прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

5. Таким чином, реалізація запропонованих заходів дозволить ТОВ «Новий світ» підвищити свою фінансову стійкість, зменшити залежність від короткострокових зобов'язань та забезпечити ефективне використання фінансових ресурсів. В умовах війни та економічної нестабільності підприємство зможе зберегти свої конкурентні позиції та створити основу для сталого розвитку у довгостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ

Дослідження, проведене в межах магістерської роботи на тему: «Управління ефективністю формування фінансових ресурсів підприємства» на прикладі ТОВ «Новий світ», дозволило зробити такі висновки:

1. Фінансові ресурси підприємства – це сукупність власних та залучених коштів, що забезпечують фінансування його діяльності, включаючи операційні витрати, інвестиції в основні засоби та виконання зобов'язань. Для досягнення фінансової стійкості підприємству необхідно забезпечити ефективний баланс між власними та залученими ресурсами, використовуючи комплексний підхід до управління, що включає планування, контроль і аналіз.

2. Основними джерелами фінансування ТОВ «Новий світ» є як власні ресурси (нерозподілений прибуток, амортизаційні відрахування), так і залучені кошти (кредиторська заборгованість, короткострокові кредити). Аналіз показав, що підприємству необхідно зменшити залежність від короткострокових зобов'язань, які в 2023 році становили 5,2 млн грн, щоб знизити фінансові ризики. Водночас зростання власного капіталу свідчить про позитивні тенденції у розвитку підприємства.

3. Ефективність управління фінансовими ресурсами визначається показниками ліквідності, оборотності та рентабельності. Виявлено, що за аналізований період підприємство демонструє стабільні показники ліквідності, але потребує покращення управління оборотними активами. Зокрема, оптимізація оборотності запасів може підвищити ефективність використання ресурсів і зменшити кредиторську заборгованість.

4. Фінансові результати ТОВ «Новий світ» за 2021–2023 роки вказують на зростання доходу та власного капіталу. У 2023 році дохід підприємства склав 93 896,70 тис. грн, а чистий прибуток – 7 589,00 тис. грн. Це свідчить про ефективну господарську діяльність та сприятливі перспективи для подальшого розвитку підприємства. Основними напрямками використання

коштів стали придбання основних засобів та поповнення резервного капіталу.

5. Поточна структура фінансових ресурсів потребує вдосконалення. Підприємству слід активніше використовувати власні ресурси для фінансування операційної діяльності та обережно залучати зовнішні кошти. В умовах воєнного стану, коли доступ до кредитних ресурсів обмежений, підприємство має зосередитися на використанні амортизаційних відрахувань та внутрішніх резервів для підтримки фінансової стійкості.

6. Оптимізація джерел фінансування є важливим елементом стратегії розвитку. Підприємству рекомендовано залучати довгострокові кредити на суму 3 млн грн для фінансування інвестиційних проектів та скоротити кредиторську заборгованість на 10% з метою зміцнення фінансової стійкості. Використання сучасних фінансових інструментів, таких як факторинг, сприятиме підвищенню оборотності активів та зменшенню касових розривів.

7. Управління фінансовими ресурсами в умовах війни вимагає особливої гнучкості та адаптації до змін. Використання антикризових заходів та впровадження фінансового планування сприятиме мінімізації ризиків та забезпеченню стабільної діяльності. Залучення грантів і державних субсидій дозволить підприємству фінансувати інноваційні проекти без необхідності брати кредити під високі відсотки.

8. Рекомендації для вдосконалення управління фінансами включають підвищення кваліфікації управлінського персоналу, впровадження ERP-систем для автоматизації фінансових процесів та розробку нових методик фінансового планування. Це дозволить підприємству підвищити ефективність управлінських рішень та забезпечити стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

Таким чином, проведене дослідження підкреслює важливість збалансованого підходу до управління фінансовими ресурсами для забезпечення фінансової стійкості ТОВ «Новий світ». Реалізація запропонованих заходів дозволить підприємству адаптуватися до викликів сучасного ринку та забезпечити довготривалий розвиток навіть в умовах економічної нестабільності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бадаковський В. Ю. Проблеми залучення кредитних ресурсів вітчизняними підприємствами. *Фінанси України*. 2015. № 1. С. 106–112.
2. Батрак О.В. Фінансова стійкість як об'єкт діагностики швейних підприємств в системі антикризового управління. *Економіка та держава*. 2020. № 4. С. 241-245.
3. Бердар М. М. Управління процесом формування та використання фінансових ресурсів на основі логістичного підходу. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. № 5. С. 133–138.
4. Бердар М.М. Управління процесом формування і використання фінансових ресурсів підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. №5. С. 133–138.
5. Білик М.Д. Фінанси підприємств. К.: Знання, 2005. 820 с.
6. Білоліпецький В., Мерзляков І. Фінансові ресурси та їх перетворені форми. *Аудитор*. 2004. № 5. С. 51–55.
7. Бланк І. О. Фінансовий менеджмент. К.: Ельга, 2008. 722 с.
8. Бланк І., Ситник Г. Планування грошових потоків підприємства. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2016. № 5. С. 31–46.
9. Бланк І.А. Управління активами: монографія. Київ: Ніка-Центр, Ельга, 2000. 720 с.
10. Близнюк О. П., Горпиненко А. П. Класифікація джерел формування фінансових ресурсів підприємства. *Вісник Міжнародного слов'янського університету. Серія: Економічні науки*. 2012. Т. 15, № 2. С. 52–58.
11. Бойко Є. М. Сучасний стан та проблеми процесу формування фінансових ресурсів підприємства в Україні. *Молодий вчений*. 2016. № 5. С. 15–16.
12. Бондаренко О.С. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання. *Економіка та держава*.

2018. №6. С. 21–24.

13. Бровко Л.І., Мозговий М.О. Економічна сутність, склад і структура фінансових ресурсів підприємства. Наукові та прикладні аспекти удосконалення обліково-фінансового забезпечення підприємств в умовах нестійкої економіки: колективна монографія / за ред. І.П. Приходька, О.М. Губарик. Дніпро: Пороги, 2021. С. 154–163.

14. Бугас В. В., Коваль А. А. Управління фінансовими ресурсами підприємства. *Modern Economics*. 2023. № 37. С. 32-34.

15. Виговська В.В. Вдосконалення системи управління фінансовими ресурсами малих підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2004. № 8. С. 35–40.

16. Гвоздей Н.І., Бондарук І.С., Вінницька О.А. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. *Економічний аналіз*. 2018. №1. С. 216–221.

17. Герасимчук О.В. Шляхи підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. *Економічний простір*. 2018. №153. С. 40–45.

18. Глушко А.Д., Філіп М.Ф. Науково-методичні підходи до аналізу фінансових ресурсів підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. №23. С. 470–474.

19. Горбан А. П. Управління фінансовими ресурсами підприємства. *Економічні науки*. 2010. № 15. С. 25–27.

20. Горбатенко А. А. Особливості формування власних фінансових ресурсів підприємств в Україні. *Економічний вісник Переяслав-Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди*. 2010. Вип. 15/1. С. 195–201.

21. Господарський кодекс України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/436-15>.

22. Грабовецький Ю. Є. Економічний аналіз: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2009. 256 с.

23. Григораш Т.Ф. Шляхи вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства. *Економічні науки*. 2014. №10(13). С. 59–61.

24. Гриценко Т.В., Бровко Л.І. Теоретичні та практичні аспекти управління фінансовим станом підприємства в сучасних умовах. *Молодий вчений*. 2018. №9. С. 465–469. URL: <http://dspace.dsau.dp.ua/jspui/handle/123456789/1446>.
25. Гуляєва Н.М., Сьомко О.В. Фінансові ресурси підприємств. *Фінанси України*. 2008. №12. С. 58–62.
26. Гуткевич А., Шаманська Е.І. Управління економічними ресурсами підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. №7(97). С. 89–94.
27. Данилко В.К., Ситий Д.В. Особливості управління фінансовими ресурсами підприємства за умов ринкової економіки. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2014. №2. С. 102–108.
28. Добринь С.В. Організація системи управління фінансовими ресурсами підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. №10. С. 37–40.
29. Дороніна М.С. Управління економічними та соціальними процесами підприємства: монографія. Харків: Вид. ХДЕУ, 2005. 432 с.
30. Єфремова Н. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства: їх склад та оптимізація структури. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2013. № 3. С. 53–61.
31. Загорулько Ю. І. Фінансова стійкість підприємств як економічна категорія. *Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ. Серія: Економічні науки*. 2013. № 4. С. 236–247.
32. Заїка І. П. Управління фінансовими ресурсами підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.04.01. Київ, 2011. 22 с.
33. Зеліско І.М. Еволюція економічної категорії "фінансові ресурси" та їх роль у забезпеченні відтворювального процесу. *Економіка АПК*. 2012. №3. С. 64–67.
34. Іванілов О. С. Економіка підприємства. К.: Центр учбової літератури, 2009. 728 с.

35. Карчевська Г.Г. Діагностика фінансового забезпечення в процесі управління підприємством. *Держава та регіони*. 2011. №5. С. 137–142.
36. Качмарик Я. Д., Хуткий Р. І. Ефективність формування фінансових ресурсів підприємств. *Фінанси України*. 2008. № 10. С. 138–144.
37. Кириленко О. П. Фінанси (Теорія та вітчизняна практика). Тернопіль: Економічна думка, 2000. 212 с.
38. Кірсанова А.М., Точонов І.В. Фінансові ресурси підприємства та ефективність їх використання. *Збірник наукових праць ДонНАБА*. 2015. №(1). С. 116–122.
39. Кнейслер О. В. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. Тернопіль: Вектор, 2008. 240 с.
40. Козачок І. А. Формування та управління ефективним використанням фінансових ресурсів підприємства. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2011. № 47. С. 227–283.
41. Корчевська Л.О., Адвокатова Н.О. Вартісний підхід до визначення фінансової стійкості підприємств. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2021. Вип. 1 (76). С. 198-203.
42. Косова Т.Д., Ярошевська О.В., Соломіна Г.В. Фінансова діагностика і регулювання потенціалу стратегічного розвитку корпоративних підприємств. *Ефективна економіка*. 2020. №4. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4_2020/4.pdf
43. Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Центр навч. л-ри, 2013. 156 с.
44. Кропівцова Н. І. Особливості формування фінансових ресурсів підприємства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі і послуг*. 2011. Вип. 1. С. 261–268.
45. Куліков П.М., Іващенко Г.А. Економіко-математичне моделювання фінансового стану підприємства: навч. посіб. Харків: ВД "ІНЖЕК", 2009. 156 с.
46. Курінна О. В. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. *Науковий вісник Академії муніципального*

управління. *Серія: Економіка*. 2013. Вип. 2. С. 140–148.

47. Лапа А. Є. Фінансові ресурси підприємства та їх оптимізація. *Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ. Серія: Економічні науки*. 2013. № 4. С. 289–297.

48. Лещук В. П., Кравчук О. М. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 504 с.

49. Линенко А. В. Оптимізація структури джерел фінансових ресурсів підприємства. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2014. № 2. С. 47–55.

50. Лобачева І. Ф., Даценко Г. В., Кудирко О. М. Моделювання ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. *Проблеми сучасних трансформацій*. 2023. № 7. С. 5-10.

51. Лукіна Ю. В. Формування та реалізація стратегії управління фінансами підприємства. *Фінанси України*. 2013. № 3. С. 113–118.

52. Мазурок П.П. Аналітичне оцінювання фінансових результатів діяльності промислових підприємств України. *Держава та регіони*. 2009. №5. С. 114–119.

53. Малій О. Г. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування: теоретичні аспекти. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2016. № 2. С. 71–74.

54. Мацьків В. Складові фінансового забезпечення розвитку аграрного сектору. *Сталий розвиток економіки*. 2015. №3. С. 276–281.

55. Мельник О. Особливості функціонування фінансових ресурсів в системі управління підприємством. *Галицький економічний вісник*. 2012. № 3(36). С. 108–116.

56. Непочатенко О. О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств: підручник. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 504 с.

57. Ніпіаліді О. Ю., Карпишин Н. І. Фінанси підприємств: навч. посіб. Тернопіль: Економічна думка, 2009. 232 с.

58. Опарін В. М. Фінанси. 2-ге вид., доп. і перероб. К.: КНЕУ, 2005. 240

с.

59. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
60. Павлюк К. В. Фінансові ресурси держави: монографія. К.: НІОС, 2007. 24 с.
61. Петренко Ю. В. Оптимізація джерел фінансових ресурсів підприємств. *Фінанси України*. 2019. № 6. С. 91–95.
62. Погожа Н. В. Проблемні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства в умовах рецесії України. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2012. Вип. 2. С. 144–149.
63. Погріщук Г.Б., Руденко В.В. Управління фінансовими ресурсами підприємств в ринкових умовах. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2014. Вип. 5(4). С. 107–110.
64. Поддєрьогін А. М., Білик А. М., Буряк Л. Д. Фінанси підприємств. К.: КНЕУ, 2004. 546 с.
65. Подольська В.О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: Центр навч. л-ри, 2010. 488 с.
66. Поліщук Д.С. Напрями оптимізації джерел формування фінансових ресурсів підприємства у сучасних умовах. Сучасний стан та перспективи розвитку фінансової системи України: збірник наукових праць XII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (16 червня 2023 р.). Вінниця: Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2023. С. 239-244.
67. Пройда-Носик Н. Н., Грабарчук С. С. Фінансові ресурси підприємства. *Фінанси України*. 2013. № 1. С. 96–103.
68. Радіонов Ю.Д. Управління фінансовими ресурсами держави в умовах воєнного стану. *Економіка України*. 2023. №1. С. 20-43.
69. Рендович П. М. Теоретико-ретроспективні підходи до поняття "фінансові ресурси". *Формування ринкових відносин в Україні*. 2007. № 9. С. 38–42.
70. Рудченко І.В. Удосконалення механізму управління фінансовими

ресурсами підприємства. *Сучасні питання економіки і права*. 2011. Вип. 1. С. 16–19.

71. Семенова К.Д. Аналіз тенденцій і прогнозування фінансових показників діяльності підприємств України. *Держава та регіони*. 2019. №5(110). С. 238–242.

72. Словник економіко-фінансових показників, коефіцієнтів, індикаторів. URL : <https://www.finalon.com/slovnik-ekonomichnikh-pokaznikiv>

73. Слюсаренко К. В., Британ С. А. Проблеми формування та використання фінансових ресурсів підприємств України в сучасних умовах господарювання. *Молодий вчений*. 2015. № 5 (20). С. 84–91.

74. Спасів Н. Я. Фінансове забезпечення відтворення основного капіталу підприємств: дис. канд. екон. наук: 08.04.01. Київський національний університет ім. Т. Шевченка. К., 2006. 230 с.

75. Сухонос О. М. Особливості управління власним капіталом підприємства. *Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ. Серія: Економічні науки*. 2013. № 4. С. 399–411.

76. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2003. 554 с.

77. Тігова Г. М., Селівестрова Л. С., Процюк Т. Б. Аналіз фінансової звітності. К.: Центр учбової літератури, 2012. 268 с.

78. Товмасян В.Р. Методичний підхід до оцінювання динаміки економічних результатів фінансової політики підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. №23. С. 23–29.

79. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Київ: Знання, 2012. 815 с.

80. Тютюнник Ю.М., Куліков П.М., Дорогань-Писаренко Л.О. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Полтава: ПП "Астроя", 2020. 434 с.

81. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / Лучко М.Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.

82. Фінансовий словник / уклад. Завгородній А. Г., Вознюк Г. Л.,

Смовженко Т. С. К.: Знання, 2000. 404 с.

83. Фролова Т., Лук'яненко Л., Отченаш К. Фінансовий ресурс розвитку національної економіки: формування та пріоритетні напрями використання. *Міжнародна економічна політика*. 2016. №2(25). С. 126–155.

84. Хачатурян С. Сутність фінансових ресурсів та їх класифікація. *Фінанси України*. 2010. № 4. С. 77–81.

85. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 566 с.

86. Черниш С.С. Діагностика фінансового стану підприємства. *Інноваційна економіка*. 2010. №3. С. 111–113.

87. Чумаченко М. Г. Економічний аналіз: Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2021.

88. Чупіс А. В., Закоморний С. Н. Ефективність використання фінансових ресурсів підприємства. Суми: Козацький вал, 2007. 28 с.

89. Шевчук Н. Капітал підприємства: формування та ефективність функціонування. *Ринок цінних паперів України*. 2013. № 5–6. С. 39–43.

90. Шевчук Н.А., Гречухін О.С. Використання фінансових ресурсів на підприємстві. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва: збірник наукових праць*. 2014. Вип. 13. С. 155–160.

91. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент. К.: Знання, 2013. 375 с.

92. Школьник І. О. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2018. 267 с.

93. Щур Р., Мацьків В., Солоджук Т. Стратегії формування фінансового капіталу в сучасних умовах: досвід аграрного сектору. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2023. Вип. 4 (36). С. 267–279.

94. Яременко В.Г., Саламанов Н.М. Сутність поняття та особливості класифікації фінансових ресурсів підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. №19(3). С. 158–162.

95. Ярошевська О.В., Кулько-Лабинцева І.В. Джерела залучення фінансових ресурсів на промислових підприємствах. *Економіка та держава*. 2020. №10. С. 30–33.

Додатки